

1 § Svar på interpellation 2010/11:211 om utebliven skolgång

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Gunilla Svantorp har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att alla barn och ungdomar kan delta i skolarbetet och inte tvingas stanna hemma på grund av uteblivet stöd.

Alla barn har rätt till utbildning av hög kvalitet. Att skolpliktiga barn inte går i skolan är mycket allvarligt. Varje sådant fall är ett fall för mycket.

Statens skolinspektion har nyligen redovisat statistik över de anmälningar som inkommit från elever och föräldrar under förra året. Skolinspektionen redovisar till exempel att antalet anmälningar om kommunens hantering av skolplikt har ökat sedan föregående år. Statistiken behandlar anmälda fall och inte konstaterade missförhållanden. Skolinspektionen har successivt förenklat möjligheten att anmäla missförhållanden. Det kan i sig göra att antalet anmälningar ökar.

När ett skolpliktigt barn inte går i skolan handlar det ofta om att skolan inte lyckats erbjuda särskilt stöd eller att skolan på annat sätt inte lyckats skapa en fungerande skolmiljö för eleven. Regeringen har tagit initiativ till flera reformer, som dels har genomförts, dels är under genomförande, för att tidigt identifiera barn med olika svårigheter och för att stödja dessa barn. Möjligheten att överklaga åtgärdsprogram, som kommer i den nya skollagen från den 1 juli i år, är en viktig reform för att stärka elevens rätt till särskilt stöd. Förutom detta kan jag nämna tydligare kunskapskrav, tidigare betyg och riktade insatser mot arbetet att lära elever läsa, skriva och räkna. Från och med 2008 har speciallärarutbildningen återinförts, och den kommer nu att utvidgas med inriktningar mot olika funktionsnedsättningar. I de nya lärarutbildningarna kommer specialpedagogik också att vara en del av den utbildningsvetenskapliga kärnan som ska ingå i utbildningen för alla lärarstudenter.

Regeringen har också tillsatt en utredning med uppdrag att se hur en skyldighet att anmäla missförhållanden inom skolväsendet kan utformas. Detta uppdrag ska redovisas senast den 31 mars. Inrättandet av Skolinspektionen är också i sig en viktig åtgärd. Det faktum att Skolinspektionen nu upptäcker och påpekar brister, till skillnad från förut när brister doldes, är en förutsättning för att förbättra skolan.

Min bedömning är därför att utöver alla dessa insatser som nu är införda eller under genomförande är ytterligare insatser inte påkallade just

nu, men jag och regeringen kommer noggrant att följa utvecklingen i dessa frågor.

Anf. 2 GUNILLA SVANTORP (S):

Fru talman! Jag tror inte att jag var ensam om att hoppa till inför nyheterna för ett par veckor sedan som talade om att allt fler barn utestängs från skolan för att de inte får det stöd de har behov av för att kunna gå i skolan. För att få utrett vad som görs i den här allvarliga frågan ställde jag den här interpellationen till utbildningsministern.

År 2010 kom det in 239 anmälningar till Skolinspektionen. Det är en mycket kraftig ökning jämfört med 2009. Jag tycker att det är extra allvarligt när det väldigt ofta visar sig vara barn och ungdomar med funktionsnedsättningar som inte får den hjälp eller det stöd de har behov av.

Jag är säker på att även utbildningsministern har hört radions rapportage om Anton Widing som inte varit i skolan på över ett år. Ministern kan självfallet inte kommentera ett enskilt fall, men det finns uppenbarligen 239 Anton Widing runt om i Sverige. Man måste fundera över vad det är som sker.

Jag menar att vi måste prata om lösningar för att undvika att någon gång mer behöva höra att över 200 barn inte kan gå till skolan för att de inte får det stöd de har behov av.

I svaret från ministern kan jag läsa att en orsak till att det är så många anmälningar är att det har blivit betydligt enklare att anmäla. Jag kan också läsa att bara för att det har kommit in anmälningar betyder det inte att det faktiskt är missförhållanden.

Fru talman! Jag menar att detta är att stoppa huvudet i sanden och inte ta ansvar. I svaret räknas också en mängd åtgärder upp som har vidtagits för att öka kunskapsnivån och bättre ta hand om de barn som har behov av särskilt stöd. Men det verkar inte hjälpa särskilt mycket då skolresultaten i Sverige de senaste åren stadigt går nedåt och vi dessutom nu får dessa alarmerande rapporter som vi just nu debatterar. Över 200 barn i Sverige kan inte gå i skolan för att de inte får det stöd de har behov av för att kunna genomföra en skoldag.

Ministern tänker inte vidta några som helst åtgärder. Det avslutas nämligen svaret med. I det skrivna svaret står det: "Min bedömning är därför att ytterligare insatser inte är påkallade just nu."

Fru talman! Det är ytterst märkligt att Jan Björklund, med ansvar för skolan i Sverige, inte tänker vidta några som helst åtgärder för att se till att alla barn i vårt land kan gå i skolan.

Jag läste gamla debattartiklar av ministern i går och fastnade för en artikel från den 16 september i fjol. Det var ett svar på en debattartikel från artisten Nanne Grönvall där hon var bekymrad över den svenska skolan. Björklund svarade henne: "Vi bryr oss om barnen och ungdomarna som har det svårt i skolan. Vi vill att alla ska lyckas och få en chans i livet."

Därför måste jag fråga ministern om han verkligen tänker luta sig tillbaka och låta bli att ta något som helst ansvar och låta de här 239 barnen fortsätta i en tillvaro utan möjlighet att gå i skolan.

Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Det var ett väldigt märkligt inlägg av frågeställaren. I mitt svar räknade jag upp ett tiotal åtgärder som nu vidtas och är på väg att införas för just den här gruppen barn, och så säger Gunilla Svantorp att ministern inte gör någonting och lutar sig tillbaka. Det är otroligt märkligt. Jag kan räkna upp alltihop en gång till, men det behövs inte för det finns ju i skrift. Jag räknade upp alla de åtgärder som nu vidtas. Det är åtgärder som borde ha vidtagits för massor av år sedan men som tidigare regeringar inte vidtagit.

Om jag ska ge en prognos är det inte så att vi har 239 barn som inte går i skolan, utan vi har fler än dessa 239. Vi har 239 anmälningar. Sedan är det inte säkert att alla dessa faktiskt visar på missförhållanden när de är utredda. Vi har ännu fler, och vi har haft dem under mycket lång tid. Det var ingenting som kom med mig som utbildningsminister. De har funnits hela tiden. Det vi gör nu är att vi synliggör detta. Vi inrättar en skolinspektion och möjlighet att anmäla, och vi vidtar rader av åtgärder. Inget av detta gjordes när Gunilla Svantorps parti satt i regeringen. Man blundade för detta. Vi lyfter fram det och åtgärdar det. Lite ödmjukhet borde man ha och inte bara säga att jag sitter och lutar mig bakåt och inte gör något. Vi gör mängder av saker för den här gruppen barn.

Sedan ska man vara ödmjuk och säga att det är oerhört komplexa förhållanden runt många av de här barnen som gör att det inte går att garantera att ens de här åtgärderna räcker. Då måste vi ha en beredskap att göra ännu mer. Men vi måste först se vad de åtgärder som nu vidtas leder till innan vi tar ställning till ytterligare åtgärder. Det står inte i svaret att jag inte kan tänka mig att göra mer, men vi måste först se vad de åtgärder vi nu vidtar leder till innan vi tar ställning till om vi ska göra ännu mer.

Det görs väldigt mycket nu till skillnad från förr. Jag tror att det finns ett betydande mörkertal som inte ens registreras i dessa anmälningssiffror. Det finns ännu fler fall, och de har funnits hela tiden. Att antalet anmälningar går upp tror jag beror på att Skolinspektionen har inrättats, precis som Skolinspektionen själv hävdar. Det är lättare att anmäla på nätet nu. Det gör att antalet anmälningar i alla möjliga avseenden går upp nu. Jag tror inte att man ska tro att dessa missförhållanden inte har existerat tidigare bara för att antalet anmälningar nu går upp när det har blivit lättare att anmäla.

Anf. 4 GUNILLA SVANTORP (S):

Fru talman! Jag håller med om det. Det här har självfallet funnits tidigare. Men nu är det du som är skolminister, Jan Björklund, och därför är det du som har ansvar.

Jag måste ställa en fråga till utbildningsministern. Jag är jättebekymrad över att vi har dessa över 200 barn. Sedan kan det vara så att alla inte har varit hemma ett år som Anton Widing, men de har åtminstone varit hemma ett tag eftersom de har anmält att deras skolgång inte fungerar. Det är jag jättebekymrad över. Jag är bekymrad över att de inte får det stöd de har rätt till.

Jag är också jättebekymrad över de uttalanden som vi hört i samband med några av dessa fall, uttalanden från tjänstemän och lokala förtroendevalda, där missförhållanden uppdagats genom Skolinspektionens granskning. Samtidigt säger man i uttalandena att man inte ser någon

Prot. 2010/11:64

1 mars

Svar på
interpellationer

annan lösning än att låta barnen vara hemma. Underförstått handlar det om resursbrist. Självfallet har kommunerna fått det svårare. Jag läste i veckan att en medelsvensk betalade en tredjedel mindre i skatt år 2009 än för tio år sedan. Givetvis får det återverkningar på välfärden. Det går inte att behålla välfärden samtidigt som man sänker skatterna. Det tror jag att fler och fler inser.

Därför, fru talman, vore det intressant att höra ministrernas åsikt om detta. Tänker ministern verka för att kommunerna ska få möjlighet att skapa bättre välfärd genom att avstå från vidare skattesänkningar?

Om man läser de dokument som Skolinspektionen upprättat efter inspektionerna, där de kritiserar skolor och kommuner, ser man att det ofta handlar om att orsakerna till den uteblivna skolgången inte har utretts. Om det trots allt skett har i flera fall ändå inga åtgärder satts in. De flesta har emellertid inte utrett varför barnen och ungdomarna har svårigheter med skolan. Så kan vi inte ha det.

Många av oss är aktiva via sociala medier, även jag. När jag lade ut min interpellation för att dela med mig av den fick jag många hejrop. Särskilt ett av inläggen var nästan för mycket. Jag vill, fru talman, citera det inlägget för att vi ska förstå vad det innebär för en mamma eller pappa att hamna i situationen att ha ett barn som inte får gå till skolan. Så här skrev Monika:

”Jag vet precis hur illa det kan vara. I dag hade jag aldrig gått med på det jag gick med på då. I dag är jag stark, då var jag svag och tyvärr fick mitt barn lida för det. Jag vet hur det är att sitta och gråta inför rektorer och ifrågasätta varför inte mitt barn får undervisning och svaret blir: Vi har ingen annan lösning just nu. Jag avskyr det svaret. Jag blir ledsen och arg och frustrerad över att vi inte fick ’rätt hjälp’ förrän i åk. 5. ILLA.” Jag har naturligtvis frågat mamman om att få citera henne.

Också jag skulle kunna sätta mig och gråta när jag tänker på hur den mamman kände det, hur ensam hon var och hur lite hjälp hon fick.

Min fråga till utbildningsministern kvarstår alltså, fru talman. Även om utbildningsministern har räknat upp en mängd åtgärder är det inte säkert att de hjälper de barn som just i dag inte kan gå till skolan. Man behöver handfasta, snabba, konkreta åtgärder. Varje dag som barnen är utan kunskap måste vara ett misslyckande, och det är de när de inte är i skolan.

Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Precis som Gunilla Svantorp konstaterar vidtar vi rader av åtgärder. Det fungerar så, i synnerhet med den kommunaliserade skolan, att det staten kan göra är att via lagstiftning ge befogenheter, rättigheter, skyldigheter. Genom lärarutbildning och andra insatser skapar vi så goda förutsättningar som möjligt. Till sist är det dock kommunerna som har ansvaret. De har ansvaret för att eleverna går i skolan och att de kommer till skolan.

Jag vill särskilt påpeka det som Skolinspektionen understryker i sin rapport, nämligen att en stor andel av de elever som inte kommer till skolan – åtminstone av dem man känner till – är elever som har olika typer av funktionsnedsättning. Den slutsats som därför ligger nära till hands att dra är att en betydande förklaring till detta är skolans oförmåga

att möta barn som har funktionsnedsättningar. Därför är det som vi nu gör viktigt.

Vi har återinfört speciallärarutbildningen, som den gamla regeringen avskaffade. Vi inför på speciallärarutbildningarna särskilda inriktningar mot olika typer av funktionsnedsättning. Vi behåller särskolan, den som den gamla regeringen hade tänkt avskaffa, som skolform för barn med utvecklingsstörning, barn som i många fall skulle ha oerhört svårt att gå i en vanlig skola. Vi behåller specialskolorna. Vi återupprättar en del specialskolor för elever som har mycket stora svårigheter.

De drygt 200 barn som det finns anmälningar på – min bedömning är att det finns och alltid har funnits ett mörkertal utöver detta – är barn som på olika sätt har en komplex problematik. Det är inte något lättvindigt beslut att utebli från skolan, utan det ligger en svår problematik bakom. Det har haft att göra med skolans oförmåga att möta den problematiken.

Min bedömning är att den viktigaste åtgärden är att öka skolväsendets kompetens för att kunna möta olika problem – adhd, dyslexi, utvecklingsstörning och även andra problem. Det är den viktigaste åtgärden långsiktigt för att förebygga detta. Sedan kan Gunilla Svantorp stå och säga att det borde hända någonting denna vecka. Ja, det skulle jag också önska, men den typen av åtgärder låter sig inte genomföras över en natt. De reformer vi nu genomför verkar emellertid i den riktningen. Det är reformer som borde ha kommit tidigare. Om de hade genomförts för ett antal år sedan skulle problemen förmodligen ha varit mindre i dag, men den tidigare regeringen var ointresserad.

Anf. 6 GUNILLA SVANTORP (S):

Fru talman! För att kommentera det sista vill jag säga att det trots allt är fem år sedan som utbildningsministern tog över. Fem år har man haft på sig att rätta till det som enligt utbildningsministerns åsikt inte hade hänt tidigare.

Jag är fortfarande orolig och bekymrad över det faktum att vi har en skola som inte förmår ta emot alla barn och ge dem det stöd de har behov av. Det är bra att speciallärarutbildningen återinförs. Jag kan inte historien bakom och vet därför inte varför den togs bort. Jag är här och nu, och jag tycker att det är jättebra att den återinförs.

Jag är även bekymrad över den sortering av barn som vi ser i skolan i dag där alltmer ansvar för lärande och inhämtande av kunskap läggs på de enskilda barnen och ungdomarna. Om de misslyckas får de skylla sig själva. Om de i den framtida skolan väljer fel inriktning i tio- eller elvaårsåldern och till exempel inte läser språk får de också skylla sig själva, för någon ny chans ges inte. Om de dessutom har en funktionsnedsättning som gör att de behöver särskilt stöd får de inte ens gå i skolan om de har riktig otur. Hur man kan tillåta att så många barns förmågor slarvas bort förstår jag inte. Det måste vi hjälpas åt med, men det är utbildningsministern som har det yttersta ansvaret.

Var kommer barnperspektivet in i den undfallande attityd som jag tycker att jag hör? Hur stämmer den överens med artikel 2 i barnkonventionen som slår fast att alla barn har samma rättigheter och lika värde och att ingen får diskrimineras? Det är oacceptabelt att vi har det så i Sverige år 2011. Det är skarpt läge för att se till att välfärden inte krymper ännu mer och vi får generationer av barn och ungdomar som får lida för mins-

kade resurser i kommunerna. Det är också skarpt läge för att se till att svaret på Nanne Grönvalls artikel blir seriöst. Det är ett mycket bra svar om man gör någonting av det.

Avslutningsvis: Nej, jag är inte nöjd med svaret. Jag skulle vilja ha ett annat svar.

Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag gissar att frågeställaren hade bestämt sig för den slutrepliken oavsett vad jag hade svarat, men det är inte det intressanta. Det intressanta är att det görs mer än någonsin på detta område för dessa barn som har det mycket svårt.

Låt mig sammanfatta de viktigaste insatserna som nu görs. Vi inrättar en skolinspektion som har makt att ta kommunerna i örat när de missköter sig. Det har inte funnits förut. Ni, Gunilla Svantorp, trodde att kommunerna skulle ta över skolan och sköta den utmärkt och att ingen skulle behöva granska den. Det var er uppfattning. Skolinspektionen får sanktionsmöjligheter, tuffa sådana, från den 1 juli.

Speciallärarutbildningen är återinförd. Den avskaffades av Bengt Göransson och Lennart Bodström på 80-talet. Vi inför inriktningar på speciallärarutbildningarna som är riktade mot dessa barn.

Jag noterade att Gunilla Svantorp frågade varför barn har ansvar för sin egen inläring. Fråga Ylva Johansson! Hon stod i denna kammare och pläderade för att katederundervisningen skulle avskaffas och eleverna få lära sig själv. Det är socialdemokratiska undervisningsmetoder som har skapat dessa problem. Vi behöver återinföra mer katederundervisning i skolan. I synnerhet de barn som har det väldigt svårt tjänar på en lärarledd, strukturerad undervisning.

Jag jobbar dag och natt med att reformera svensk utbildningspolitik. Det kommer att ta tid innan det ger resultat. Passiviteten stod den förra regeringen för.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Svar på interpellation 2010/11:224 om de ekonomiska konsekvenserna av Gy 11

Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Mikael Damberg har frågat mig hur jag ser på den differens som åtminstone i dagsläget föreligger mellan regeringens och Sveriges Kommuner och Landstings prognoser av gymnasiereformens effekter. Mikael Damberg har vidare frågat om jag och regeringen har vidtagit några åtgärder med anledning av riksdagens beslut att uppmana regeringen att återuppta förhandlingar med SKL.

Den nya gymnasieskolan bygger till stora delar på förslag från Gymnasieutredningen. Utredningen redovisar i sitt betänkande fyra anledningar till varför den nya gymnasieskolan innebär minskade kostnader.

För det första anger utredningen att uppstramningen av antalet studievägar förbättrar kommunernas planering, schemaläggning och möjligheterna att fylla klasserna.

För det andra beräknar utredningen att högre behörighetskrav till de nationella programmen och bättre information till eleverna kommer att leda till färre avhopp och byten. Fler elever kommer att klara av sina studier på tre år.

För det tredje räknar utredningen med att en mindre andel elever kommer att gå över direkt till gymnasial vuxenutbildning jämfört med i dag. Den onödiga omväg över komvux som många elever har tagit har varit väldigt dyr.

För det fjärde kommer arbetslivet att bli mer involverat i gymnasieutbildningen, och detta kommer enligt utredningen att få effekter för ungdomars möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och minska belastningarna inom flera olika delar av den kommunala ekonomin.

Den sammanlagda bedömningen från Gymnasieutredningen är att den nya gymnasieskolan innebär nettobesparingar för kommunerna. Det finns i och för sig också inslag som innebär ökade kostnader, till exempel möjligheten för elever på yrkesprogram att genom utökat program uppnå grundläggande behörighet för högskolestudier. SKL har dock hävdat att denna kostnad blir betydligt större än vad regeringen antagit.

Samtidigt har SKL:s bedömning varit att gymnasiereformen inte leder till någon effektivisering alls utan enbart kommer att medföra ökade kostnader. Ett sådant resonemang tycker jag visserligen är märkligt, men jag har förståelse för att bedömningar kan göras på olika sätt utifrån olika antaganden. Regeringen gjorde redan i gymnasiepropositionen *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan* bedömningen att det är svårt att exakt beräkna de effektiviseringar som reformen förväntas innebära, eftersom det handlar om genomgripande förändringar av gymnasieskolan. Det är då brukligt – det gör alla regeringar och har alltid gjort – att göra antaganden om effekterna, och det har regeringen också gjort i det här fallet. Det är värt att understryka att Gymnasieutredningen bedömde att effektiviseringarna skulle bli betydligt större än vad regeringen antagit. SKL bygger i sin tur sin bedömning på andra antaganden än regeringen och har bedömt effekterna på ett annat sätt.

Regeringen avser, helt i enlighet med riksdagens beslut, att kontakta SKL för att gå igenom beräkningarna av gymnasiereformens effekter för att se vilka olikheter i antagandena som ligger bakom meningsskiljaktigheterna. Regeringen kommer även noga att följa kostnadsutvecklingen för huvudmännen och kommer helt i enlighet med riksdagens beslut att återkomma med en redovisning till riksdagen om resultatet av detta arbete.

Anf. 9 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Den 2 december 2010 beslutade ett enigt utbildningsutskott att uppdra åt regeringen att återuppta förhandlingarna med Sveriges Kommuner och Landsting kring de ekonomiska konsekvenser som den nya gymnasieskolan förväntas ge. Av svaret som jag fått från regeringen framgår att några sådana kontakter eller förhandlingar inte har återupptagits än. Man skriver att man avser att ta kontakt, men det är fortfarande oklart om man tänker återuppta förhandlingen. Det kan vi återkomma till senare i diskussionen.

Bakgrunden till interpellationen var egentligen att utbildningsutskottet fick propåer från Sveriges Kommuner och Landsting, som påpekade att de har en helt annan bild av finansieringsläget för den nya gymnasie-reformen. Det är en gymnasiereform som snart kommer att träda i kraft, som snart kommer att börja gälla. SKL har pekat på att det finns stora hål i finansieringen av reformen.

Det är inte bara bedömningar och analyser detta handlar om, utan statsbudgeten medför besparingar på kommunsektorn. Redan 2012 börjar nedskärningarna av statsbidragen med 675 miljoner kronor. Därefter ökar nedskärningarna till att bli knappt 2 miljarder 2015. Sammanlagt under dessa år är det ca 5 miljarder kronor som försvinner från kommunernas kassor därför att regeringen gör bedömningen att deras proposition leder till dynamiska effekter. Då förväntade vi oss i riksdagen att regeringen hade genomfört förhandlingar med Sveriges Kommuner och Landsting enligt finansieringsprincipen och kommit fram till ett gemensamt underlag.

Nu visade det sig att man inte gjorde det och att de förhandlingarna avbröts i förtid. Det var många praktiska problem, vad jag förstår. Man har delvis bett om ursäkt för att man inte fullföljde de förhandlingarna. Statssekreteraren var i alla fall ångerfull i den delen.

Men det som är lite speciellt med denna fråga är att det inte bara handlar om bedömningar och lite diskussioner, utan också om faktiska neddragningar på kommunsektorn. Om det är så att kommunerna inte får ta del av regeringens prognostiserade dynamiska effekter blir det färre lärare. Kommunerna får i dag inte gå med underskott. De måste budgetera enligt besparingar som måste gälla i verksamheten från dag ett för att hålla budgeten i balans.

Det är detta som SKL har pekat på. Därför blir jag lite orolig när regeringen skriver att det här är ett märkligt resonemang från SKL:s sida. Jag skulle hoppas på att utbildningsministern tar de här signalerna på lite större allvar, för det är uppemot 4 000 lärartjänster som de här pengarna motsvarar. Det vore oerhört olyckligt om vi gick in i en ny gymnasie-reform och det första som händer är att man sparkar 1 000, 2 000 eller 3 000 lärare i den nya gymnasieskolan för att sedan hoppas på att de dynamiska effekterna ska ge utslag på inkomstsidan eller kostnadssidan för kommunerna. Det är klart att detta borde oroa även utbildningsministern, som jag antar är angelägen om att den nya gymnasie-reformen de facto leder till kvalitetsförbättringar.

Jag skulle vilja avsluta med en fråga till statsrådet. Vad innebär avslutningen på svaret? Det står: "Regeringen avser att kontakta SKL för att gå igenom beräkningarna av gymnasie-reformens effekter för att se vilka olikheter i antagandena som ligger bakom meningsskiljaktigheterna." Betyder det att ni kommer att återuppta förhandlingarna med SKL om finansieringen av den nya gymnasieskolan?

Anf. 10 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Mikael Damberg tar upp en viktig fråga, men jag vill nyansera bilden lite grann utifrån utbildningsutskottets sammanträde den 2 december. Jag tycker att det är viktigt att den här gymnasieskolan sätts nu till hösten. Det är en efterlängtat reform. Vi vet att den nuvarande gymnasieskolan och dess konsekvenser har slagit ut många ungdomar.

Det sker avhopp, man byter program, man läser upp betyg på komvux och så vidare. Det har varit väldigt kostnadsdrivande. Det vet jag, som har en bakgrund som kommunalråd de senaste fyra åren.

Jag håller inte riktigt med om att vi forcerar reformen och att kommunerna bara står och inväntar något slags besked eller att någon ska trycka på knappen. Vi måste minnas att reformen tidigare hette Gy 09. Den skulle alltså ha införts hösten 2009. Jag är nu i efterhand tacksam för att kommunerna fick mer tid att sjösätta detta.

Men till skillnad från Mikael Damberg vill jag inte dra de här hastiga slutsatserna. Det är en angelägen fråga, men jag är inte orolig som Mikael Damberg när det gäller kommunernas ekonomi. Åren 2009 och 2010 drabbades kommunerna av den demografiska utvecklingen på skolorna. Skolpolitikernas största utmaning var egentligen att flytta pengarna till rätt skolnivå, från gymnasiet till förskolan eller grundskolan, och att göra om tomma och dyra lokaler, som äter upp mycket av skolpengen på kommunal nivå.

Det som inte kom fram i Mikael Dambergs inlägg var att några av oss i utskottet ställde mycket kritiska frågor till SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, under utbildningsutskottets sammanträde om huruvida de gjort en egen beräkning och tillfrågat sina kommuner, sina medlemmar. Svaret var klart och tydligt: Nej, det har vi inte gjort. Hur många kommuner har då fått svara på SKL:s frågor om gymnasiereformens konsekvenser ur ett ekonomiskt perspektiv? Den frågan kunde varken tjänstemännen eller de politiska representanterna besvara. Man medgav inför hela utskottet att man egentligen inte har något underlag, utan också har gjort antaganden, precis som gymnasieutredaren Anita Ferm och regeringen.

Jag vill skicka med en fråga till Mikael Damberg. Hur kan du med sådan säkerhet uttala dig så kraftfullt, när vi vet att SKL inte har gjort någon egen enkät?

Jag vill också i denna viktiga fråga påminna om att på kommunal nivå, när man har avhopp från grundskolan, är det största bekymret på gymnasiet genomströmningen. Det är det som kostar så mycket pengar. Alldeles för många ungdomar går på gymnasiet både fyra och fem år. Man går vidare och kostar pengar inom vuxenutbildningen, men också i de kommunala arbetsmarknadspolitiska insatserna. Ta bara min hemkommun, Västerås, med 80 miljoner satsade på kommunala insatser för vuxenutbildning och 80 miljoner på kommunala arbetsmarknadspolitiska insatser. Majoriteten av dessa pengar går till unga som har lämnat gymnasiet utan slutförhållande. En enda kommun kan nästan stå som exempel på hur mycket vi kan förebygga avhoppet, minska de kommunala kostnaderna och lägga pengarna på andra saker i kommunen: äldreomsorgen eller fler lärare. Det är fullt möjligt.

Anf. 11 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag reagerade på det svar som Jan Björklund har gett till Mikael Damberg, där han talar om en onödig omväg över komvux som många elever har tagit och som är väldigt dyr. Jag uppfattade också att Roger Haddad sade något om att detta med komvux var ovanligt kostsamt.

Prot. 2010/11:64

1 mars

*Svar på
interpellationer*

Jag vill dock för dem som lyssnar på debatten poängtera att många av dagens elever behöver komvux. Det kan bero på olika situationer. Två ganska kända ledamöter av Sveriges riksdag, Thomas Bodström och Anders Borg, har utnyttjat möjligheten att utbilda sig på komvux. En del säger att resultatet blivit ganska bra. Det överlåter jag till kammarens ledamöter att bedöma själva.

Jag tycker att komvux är en mycket bra reform, och det är viktigt att komvux kommer att få finnas. Det var detta jag ville komplettera med.

Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag börjar gärna med det senaste som Eva-Lena Jansson tog upp. Jag tycker också att komvux är väldigt viktigt och måste finnas. Däremot skapade vi antagningsregler och annat som innebar att en stor grupp elever i princip var tvungna att gå på komvux för att kunna gå vidare till högskolan. Man höjde sina meritvärden kraftigt på det sättet och konkurrerade då ut andra, och då tvingades andra att också gå på komvux.

Tack vare reformer som nu sker – den viktigaste är kanske den kvotindelning som infördes av dåvarande utbildningsministern Leif Pagrotsky och som innebär att den som har gått på komvux hamnar i en annan kvotgrupp på högskolan – gynnar man en direktövergång som minskar trycket på komvux, vilket jag tycker är bra. Även om ni har skällt på mig vill jag betona att det var den förra regeringen som införde den regeln, och jag tycker att den är bra. Den börjar verka nu 2011. Den innebär också en besparing för kommunerna, tror jag.

Mikael Damberg, det är mer regel än undantag att staten och Sveriges Kommuner och Landsting gör olika bedömning av vad en reform får för ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Detta är inget nytt som sker under den här regeringen. I tolv år var jag kommunalråd i en kommun, och vi tyckte alltid att de mängder av reformer som genomfördes av socialdemokratiska regeringar var underfinansierade i kommunen. Jag ser att Damberg just nu här i kammaren sitter bredvid personer som har en bakgrund som kommunalråd. De kan nog vittna om detta. Det finns alltid en viss motsättning mellan stat och kommun.

Alla är överens om att finansieringsprincipen ska råda, men kommunerna anser sig ofta underkompenserade, och staten tycker att kommunerna kräver för mycket. Så förhandlas det och diskuteras. Ibland blir man enig, ibland inte. Till sist är det riksdagen som uttolkar vad finansieringsprincipen betyder.

Jag tycker att det är märkligt på de punkter som jag redovisar här. Det är inte dynamiska effekter jag hänvisar till, Mikael Damberg, utan det är konkreta förändringar i gymnasieskolans utformning som givet innebär lägre kostnader för kommunerna. Det går naturligtvis att diskutera hur mycket lägre kostnaderna blir. Då måste man göra vissa antaganden som i sin tur leder till ekonomiska konsekvenser. Så har alla regeringar gjort, inklusive den här. Det är inget märkligt med det. Att SKL tycker att man blir underkompenserad är heller inget märkligt – det är mer regel än undantag.

Om Mikael Damberg anser att kommunerna är underkompenserade är det naturligtvis fullt tillåtet att i Socialdemokraternas alternativbudget lägga fram förslag om ökade statsbidrag för just den här budgetposten.

Det har ni dock inte gjort i höstas, vill jag poängtera, trots att SKL:s kritik var väl känd redan vid det tillfället. I den budget som ni lade fram i oktober november som alternativ till regeringens finns det ingen extra kompensation till kommunerna för det här. Om ni nu är övertygade om att de är underkompenserade, varför har ni då inte gett dem extra kompensation?

Vi kommer naturligtvis att följa riksdagens beslut. Riksdagen var dessutom enig, så även allianspartierna har stött beslutet. Jag stöder det också. Vi kommer nu först att kontakta SKL, som det står i svaret, för att klargöra vad skillnaderna i beräkningar består i. Sedan får vi föra diskussioner med SKL om hur vi ska gå vidare. Självklart kommer vi att följa riksdagens beslut, och vi kommer i enlighet med riksdagens beslut att återkomma med en redovisning. Riksdagen har själv angett – jag tror att det var finansutskottet som skrev det – att det skulle kunna ske i samband med höstbudgeten. Det kommer vi att göra. Däremot har vi ännu inte börjat med den intensiva dialogen med SKL, men den kommer att följa här snart.

Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Statsrådet Janne Björklund påstår att det inte är något nytt att regeringen och SKL ibland har olika uppfattningar i frågor. Det kan jag nog hålla med om. Men det som är ganska unikt i det här fallet är att det inte handlar om eventuella nya kostnader för kommunerna utan om att regeringen har lagt fram skarpa förslag om minskade statsbidrag för kommunerna, vilka faller ut omedelbart. Så har man räknat på ett antal dynamiska effekter för den nya gymnasieskolan, och SKL skriver – det är inte vanligt att SKL uttrycker sig så – att dessa beräkningar är ogrundade och bygger på lösa och i flera avseenden rent felaktiga antaganden.

Det är inte ofta Anders Nape, som är moderat och leder SKL, har påstått att regeringens beräkningar är ogrundade och felaktiga. Det är inte ofta som SKL:s ordförande säger något sådant. Då är det väl relevant att tala om det.

Varför är det så bråttom att inleda förhandlingarna, då? Jo, därför att den nya gymnasieskolan snart ska träda i kraft och börja gälla.

Till skillnad från regeringen har Sveriges kommuner ett mycket tuffare balanskrav. I kommunerna måste man lägga fram en budget i balans varje enskilt år. Det innebär att neddragningar måste göras direkt, och sedan får man hoppas på att de dynamiska effekterna ska leda till något.

Jag tycker att man ska ta oron på allvar. Roger Haddad sade att han inte var orolig. Jag blev dock orolig av SKL:s föredragning och de totalt olika bilder vi fick höra om i utskottet. Skillnaderna mellan SKL och regeringen i synen på de ekonomiska förutsättningarna gällde inte bara något på marginalen. SKL gick så långt som att säga att fullt ut genomförda skulle neddragningarna av statsbidraget motsvara kostnaden för 4 000 lärare, alltså 12 procent av lärarkåren i gymnasieskolan. Om man inte kan vara överens om en så stor kostnad finns det anledning att vara orolig. Det är därför jag har framställt den här interpellationen.

Jag tycker att regeringen ska göra som vi sade gemensamt i utbildningsutskottet och så snart som möjligt sätta i gång förhandlingarna med SKL. Jag vet inte om SKL har rätt i sina beräkningar. Jag kan heller inte

Prot. 2010/11:64

1 mars

Svar på
interpellationer

veta om regeringen har rätt, men om Jan Björklund vill att vi i oppositionen här i riksdagen ska överta regerandet av Sverige och förhandla med SKL om hur den nya gymnasieskolan ska finansieras är det ett helt nytt upplägg. Jag har dock uppfattat att det är regeringens uppgift och ansvar att genomföra finansieringsprincipen inför viktiga beslut. Det trodde jag att vi var överens om, men om statsrådet vill jobba på ett annat sätt i framtiden är det förstås fullt möjligt.

Avslutningsvis vill jag säga något om detta med komvux. Det är väl allmänt känt att den här regeringen har genomfört ganska stora besparingar på vuxenutbildningen och också stramat upp antagningsreglerna, vilket gör det svårare för människor att ta sig vidare i utbildningssystemet. Ett av de antaganden man gör är att den nya gymnasieskolan skulle leda till mindre vuxenutbildning. Det låter man påskina här. Det är ett väldigt glatt antagande, särskilt med tanke på att många program på yrkessidan inte kommer att ge behörighet till vidare studier och att många studenter kommer att känna sig nödda och tvungna att skaffa sig sådan kompetens för sitt fortsatta arbetsliv. SKL gör en helt annan bedömning även i den här frågan.

Jag tror att det finns anledning att syna både regeringens och SKL:s beräkningar, men låt oss se till att förhandlingarna sker så snabbt som möjligt, så att kommunerna avstår från att säga upp lärare bara för att det råder osäkerhet om konsekvenserna av den nya gymnasieskolan.

Anf. 14 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Mikael Damberg var mycket mer ödmjuk och resonabel i sitt andra inlägg om SKL:s presentation i utbildningsutskottet, och det välkomnar vi naturligtvis. Vi är överens i utskottet om att regeringen ska återkomma efter att ha diskuterat analysen av och underlaget för beräkningen av kostnaderna för gymnasieskolan.

Till Eva-Lena Jansson vill jag säga att det är sant att många ungdomar behöver komvux och vuxenutbildning. Men vi vill att vuxenutbildningspengarna ska gå till rätt målgrupp. De ska inte gå till dem som har läst ett omvårdnadsprogram, ett barn- och fritidsprogram eller ett medieprogram som ändå inte leder till någon anställning och som konkurrerar om vuxenutbildningspengarna med dem som behöver det. Det största bekymret i dag i många kommuner är att vuxenutbildningspengarna inte alltid går till rätt ungdomar. De som ska prioriteras är de som inte har slutbetyg, inte har ämnesbehörighet till högskolan och inte står nära ett arbete.

SKL får själva stå för sina uttalanden och svara för om de är ogrundade eller inte. Jag välkomnar alltid viss granskning när utbildningsutskottet lyssnar på olika aktörer. Vi ska inte sitta och agera domare i utbildningsutskottet. Vi lyssnar på hur regeringen bedömer kalkylerna, och vi välkomnar också inlägg från SKL. Sedan får vi se var vi landar någonstans. Men det är lite synd att Socialdemokraterna ändå inte ser att det finns ett förändringstryck oavsett detta ärende.

Lokala skolpolitiker har ett stort ansvar att ställa om. Jag tycker inte heller om det ni har kört med i två år: Nu ska tusen lärare sparkas. Det säger ni utan att nämna den demografiska utveckling i skolan som vi har haft. Jag vet vad jag talar om. Jag har själv haft ansvar för skolan på

kommunal nivå i fyra år. Mikael Damberg som kanske har suttit i riksdagen för länge kanske inte har den uppfattningen.

Prot. 2010/11:64
1 mars

Anf. 15 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Med hänvisning till det inlägg som Roger Haddad gjorde vill jag understryka det som Mikael Damberg säger. Med anledning av Gy 11 och dess konsekvenser kommer färre att vara kvalificerade att söka in på högskolor och universitet. Då blir min enkla fråga till utbildningsministern: Tror inte utbildningsministern att det får konsekvenser för komvux i framtiden?

Till skillnad från Folkpartiet tycker vi socialdemokrater att människor, unga som gamla, ska få fler chanser än en i livet. Om de gör ett val när de är 15 år och söker in på gymnasiet och inte är nöjd med det valet, ångrar sig och vill komma vidare ska de få en chans att komma vidare. Vi menar att komvux är en sådan del som ger dem chansen att ompröva det beslut de tog när de gick i åttan.

När man diskuterar att rätt ungdomar ska få utbildning har man sorterat in ungdomar i rätt och fel ungdomar. Den människosynen har inte jag. Jag har den uppfattningen att alla människor är rätt människor och att alla människors rätt och lika värde gäller. Så ska det vara i utbildningspolitiken. Det är inte föräldrars bakgrund eller den situation ungdomar har när de bor hemma som ska påverka deras möjlighet att komma vidare.

Det är viktigt att vi i det utbildningssystem som vi har haft sett till att alla människor ska kunna komma vidare i framtiden. Det är därför vi nu ställer frågor om vad det får för effekter. Får kommunerna mindre pengar blir det sämre utbildning för barnen. Det kommer att få konsekvenser både på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Min fråga till ministern är fortfarande: Tror ministern inte att det kan bli konsekvenser för komvux i framtiden med den förändring man gör?

Anf. 16 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jo, det är jag övertygad om att det får. Det är därför som det står i svaret att just den punkten sannolikt innebär en fördyring. Det står också i mitt interpellationssvar att alla inte blir behöriga. Man kan ta en yrkesexamen på gymnasiet för att sedan på komvux läsa in teoretiska kurser för högskolebehörighet. Det innebär en merkostnad för kommunerna. Det står på s. 2 i översta stycket i mitt svar. Det är klart att jag inser det.

Att vi låter elever ta yrkesexamen och lärlingsexamen kommer å andra sidan att innebära att fler går färdigt gymnasiet. Vi tvingar inte alla att bli högskolebehöriga och får inte så stora avhopp med alla de sociala kostnader det medför. Lärlingsutbildningar gör att fler går färdigt utbildningen och får ett jobb efteråt. Därmed slipper man en massa andra kostnader för de ungdomar som i dag slås ut.

Det är ekonomiskt både plus och minus i denna reform. Det har Gymnasieutredningen gått igenom. Jag vill till Mikael Damberg säga att det har gjorts en mycket gedigen utredning. Vi ska nu göra en till ihop med SKL. Det är på riksdagens beställning, och jag är för det. Eftersom SKL har återkommit med detta ska vi göra det.

Gymnasieutredningen har gjort den mest gedigna utredning som hittills har gjorts. Den gick igenom detta oerhört mycket på längden och

Svar på
interpellationer

tvären. Den gjorde bedömningen att det finns ganska stora möjligheter att spara pengar på en vettigare gymnasieskola som dessutom är bättre för eleverna.

Vi har en gymnasieskola som är både dålig för många elever och onödigt dyr. Dessa reformer innebär besparingar samtidigt som det finns enstaka inslag som innebär fördyringar. Men totalt sett är det ändå en ekonomisk besparing. Man kan ha en bättre skola som är billigare.

Vi ska gå igenom detta med Sveriges Kommuner och Landsting en gång till. Det gör vi inte bara för att utbildningsutskottet och riksdagen anser det utan också för att SKL anser att de är missnöjda. Då ska vi naturligtvis tala med dem en gång till.

Samtidigt vill jag säga att jag har varit kommunalråd i tolv år. Jag vet att sådana här reformer är svåra att på öret beräkna i förväg. Man måste göra antaganden, och det har alltid gjorts. I den förhandlingssituation som uppstår kommer det alltid att vara så att kommunerna tycker att de får för lite. Det är alltid så i alla sammanhang.

Det språkbruk som Mikael Damberg citerade i något utlåtande från Sveriges Kommuner och Landsting lovar jag att de använder i rader av sammanhang när de analyserar och ska framhålla att staten ger för lite pengar till kommunerna. Det är ett förhandlingsspel som pågår.

Jag säger inte att vi har räknat rätt på vartenda öre. Det går inte att säga. Det är antaganden och bedömningar man gör. Vi ska sätta oss ned en gång till med Sveriges Kommuner och Landsting i dessa frågor.

Anf. 17 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Låt mig börja med att välkomna regeringens besked att man lovar att öppna förhandlingar med SKL igen om finansieringen av Gy 11. Det är viktigt att det görs så snabbt som möjligt så att kommuner som står inför stora omställningar och ändrade planeringsförutsättningar får så bra förutsättningar som möjligt att planera långsiktigt och inte drabbas av det SKL varnar för. Det är att den nya gymnasieskolan börjar med besparingar som kanske visar sig vara onödiga eller felaktiga och att man sedan får försöka att växla upp.

Vi har alla i den här kammaren ett intresse av att den nya gymnasieskola som skulle ha börjat träda i kraft i och med Gy 07 åtminstone kommer i gång i och med Gy 11. Vi har väntat länge på en gymnasieform i Sverige. Det är viktigt att den kommer i gång men också att man får en bra start på arbetet.

Det välkomnar jag. Jag ser fram emot att regeringen inom en ganska snar tid tar kontakt med SKL och återupptar de förhandlingar som man har lovat att genomföra.

Sedan gör man alltid antaganden om dynamiska effekter. Man får vara lite försiktig om man presenterar skarpa förslag om neddragningar i kommunernas verksamhet om man inte samtidigt är ganska säker på att de dynamiska effekterna uppstår.

Det verkar regeringen inte vara. Man säger att det är svårt att göra dessa antaganden. Det är svårt att beräkna detta. Man hoppas att fler kommer att gå igenom gymnasieskolan på rätt sätt.

Vi beräknar inte heller alltid våra förslag på det sättet. När vi lägger fram vårt förslag om förstärkt studie- och yrkesvägledning och avsätter

pengar till det räknar vi inte med att gymnasieskolan ska tjäna 100 miljoner kronor och att reformen därmed är gratis, Jan Björklund.

Man får vara försiktig när man jobbar med detta. Man bör ha mycket på fötterna. Den föredragning som jag fick ta del av i utbildningsutskottet var inte lugnande. Det var två helt olika besked. Regeringen presenterade sina förslag. SKL sågade många av de antaganden och beräkningar som ändå gjordes.

Nu påstår jag inte att SKL har rätt i alla delar. Men det var ingen lugnande föreställning på utbildningsutskottets möte. Jag hoppas att regeringen tar förhandlingarna på allvar.

Anf. 18 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag uppfattar att om vi sågar bort retoriken runt det hela är vi alla överens. Det uttrycks i riksdagens beslut att vi ska fortsätta dialogen med SKL.

Jag vill ändå skicka med synpunkten att när det är en reform som ännu inte trätt i kraft och det går att räkna på lite olika sätt kommer alltid SKL att hävda att man ska ha ännu mer betalt av staten.

Vi står alla för finansieringsprincipen. Men när man sedan ska räkna fram saker och ting har man olika uppfattningar om vad det kostar och hur mycket som går att spara.

Vi ska lyssna på SKL en gång till och sätta oss ned helt i enlighet med det beslut som riksdagen i full enighet har fattat.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2010/11:166 om gruvindustrin som utvecklingskraft

Anf. 19 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Sven-Erik Bucht har frågat mig vilka initiativ jag planerar för att få en sammanhållen gruvpolitik när vi nu står mitt i en omfattande förändring av näringen, hur jag ställer mig till de initiativ som tagits i Finland med tydliga program för en utvecklad gruvnäring, om ett motsvarande initiativ planeras i Sverige och när jag i så fall avser att lägga fram ett färdigt förslag. Han har också frågat mig hur jag, Näringsdepartementet och regeringen arbetar med att positionera Sverige i EU-arbetet i den fråga som tas upp i interpellationen.

Regeringen arbetar intensivt för att främja och utveckla svensk gruvindustri. Sverige har i dag ett bra och effektivt ramverk för gruvnäringen med väl fungerande och tydliga lagar. Det märks inte minst på det intresse som utländska prospektörer och gruvföretag visar för att investera i vårt land.

Den svenska minerallagen, som är exploateringsvänlig, ger också konkreta resultat i form av nya gruvor. Ett aktuellt exempel på detta är de gruvor som företaget Northland Resources nu håller på att starta i Pajala kommun. Dessa gruvor beräknas ge jobb åt ett antal hundra personer och starkt bidra till tillväxt och framtidstro i kommunen och i regionen. Regeringen jobbar aktivt tillsammans med alla relevanta aktörer för att

Prot. 2010/11:64
1 mars

Svar på
interpellationer

möta denna positiva utveckling såväl i Pajala som på andra platser i Sverige där gruvindustrin växer, såsom Gällivare och Kiruna med omnejd.

Vidare har Sverige en utmärkt informationsspridning om vår geologiska potential som riktar sig till både svenska och internationella aktörer. Sveriges geologiska undersökning (SGU) har en ständigt pågående dialog med företagen om deras behov för att utveckla sin prospektering. SGU:s mineralinformationskontor i Malå, med duktig personal och ett gediget informationsmaterial som också innefattar ett stort borrhärnarkiv, är mycket uppskattat av gruv- och prospekteringsföretagen. Regeringen har också bidragit med medel för att SGU ska kunna påbörja en digitalisering av prospekteringsintressant information som finns på mineralinformationskontoret.

Regeringen är pådrivande för att snabba på tillståndshantering och bearbetningskoncessioner. Under förra året nåddes åter målen för handläggningstiderna hos Bergsstaten med god marginal.

Att gruvbranschen är stark och på frammarsch såväl i Sverige som i Finland ser jag som mycket positivt. I deklarationen vid det gemensamma regeringssammanträdet i Tavastehus i maj 2009 lade vi särskild vikt vid att våra bägge länder även fortsättningsvis ska samarbeta för gemensamma lösningar på råvarusidan.

Vad gäller frågan om en svensk mineralstrategi är detta arbete påbörjat. SGU har fått ett uppdrag att komma med ett förslag till regeringen om hur arbetet med en svensk mineralstrategi bör läggas upp. Det är då naturligt att SGU tar till vara erfarenheter från såväl våra nordiska grannar som andra länder.

Också på europeisk nivå är regeringen pådrivande. EU-kommissionen lade i februari i år fram ett meddelande om råvaror och marknader för basprodukter. I meddelandet finns bland annat fortsättningen på det råvaruinitiativ som lanserades i slutet av 2008 – då på initiativ av Sverige och Finland. Sverige har hela tiden varit engagerat i arbetet med råvaruinitiativet och driver inför initiativets fortsatta implementering på för att råvarupotentialen i Sverige och i Barentsområdet ska uppmärksammas ytterligare av EU. Att våra råvaror tas till vara och utvecklas på ett långsiktigt och hållbart sätt gynnar både EU och svensk industri. Viktigt är också, mot bakgrund av råvarornas ökande betydelse, de långsiktigt hållbara transportsystem och transportlösningar som krävs för att få ut produkten från producent till kund. Även detta är något Sverige driver i EU.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att det inte finns någon grund för det påstående som Sven-Erik Bucht gör i interpellationen att regeringen inte skulle vara aktiv.

Gruvbranschen är en viktig framtidsbransch för Sverige, och regeringen är djupt engagerad i att ta till vara dess möjligheter till nya jobb, tillväxt och framtidstro i alla delar av landet.

Anf. 20 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag tackar fru statsrådet för svaret, även om jag inte kan känna mig helt nöjd med det då statsrådet inte berör de frågeställningar som jag direkt ställer. Statsrådet pekar i stället på lagstiftningen och ramverkets möjligheter i Sverige för gruvnäringen. Hon pekar också på att vi har bra information om vår geologiska potential och räknar upp ett antal aktiviteter från myndigheter.

Fru talman! Det kan givetvis vara bra att få den information som statsrådet lämnar i svaret. Men min frågeställning låg på en lite annan nivå än att räkna upp enskilda aktiviteter. Det är också däri min kritik ligger; man tar inget helhetsgrepp.

Min fråga var: Har regeringen ambitionen att ta initiativ för en sammanhållen gruvpolitik? Jag pekar också på den finska modellen där man har tagit ett kraftigt tag på en sammanhållen gruvpolitik i vårt grannland. Det handlar givetvis också om hur vi lyfter in de mineralpolitiska frågorna i ett EU-sammanhang.

Jag tror att det är oerhört viktigt att vi har en nationellt sammanhållen strategi. Det måste ske i samverkan mellan politik, näringsliv och akademi. Man måste ha en strategi för forskning och utveckling. Vi vet att det finns idéer om bland annat ett Nordic Mining Institute på Luleå tekniska universitet. Det är *ett* exempel. Det handlar om kortare tillståndsprocesser, utveckling av miljöteknik, inte minst infrastrukturfrågor, tillgängliggörande av investeringskapital, utbildningsfrågor med mera. Detta måste man ha sammanhållet när det gäller gruvnäringen.

Vi är uppe i norr Europas kornbod när det gäller tillgångar på mineraler. Därför är det oerhört viktigt att vi har en sammanhållen politik som vi formar gemensamt. Vi har en enorm global efterfrågan som gör att vi skapar enorma möjligheter för tillväxt och nya jobb.

Jag var på en konferens i slutet av januari här i Stockholm på Grand Hôtel där hela näringen fanns representerad. Där fanns också hela akademien som jobbar med frågorna. Man efterlyste då just en sammanhållen politik. Också SGU var där och presenterade det som ministern nämnde, det vill säga att man har börjat titta på en svensk mineralstrategi. Men varken näringen eller akademien kände till det. Det är inte så vi ska jobba med en sådan här viktig näringsgren. En myndighet kan inte köra sitt race utan att näringen, akademien och politiken är med. Det är viktigt att vi får en kraftfull gruvindustripolitik.

Jag tycker att det är bra att Sverige och Finland gemensamt har lyft upp frågan i EU. Jag måste ge en eloge till statsrådet för detta. Barentsrådet har ett seminarium den 15 mars nere i Bryssel om mineralpolitik och råvarupolitik. Jag kommer själv att närvara vid detta seminarium, som jag tycker är ett mycket bra initiativ.

Jag blir också glad när statsrådet i slutet av sitt svar understryker att gruvbranschen är en framtidsbransch och att vi måste ta vara på den tillväxt och de jobb som kan komma ur den. Just därför, fru statsråd, tror jag att det behövs en gemensam samlad strategi och ett branschprogram för svensk gruvnäring.

Jag skulle vilja uppmana statsrådet att ta det initiativ som jag föreslår i interpellationen. Detta är en oerhört viktig tillväxtfråga för Sverige och för gruvnäringen.

Anf. 21 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Jag tycker att det är jätteroligt att denna interpellation har kommit upp. Jag hade förmånen att tillsammans med mina kamrater i S-gruppen i näringsutskottet i förra veckan åka upp och besöka några olika gruvbolag. Vi träffade också representanter från olika kommuner och gjorde några besök i anslutning till de nya gruvor som ska öppnas och i sådana som redan är i full gång.

Jag måste säga att det är roligt att komma dit. Det är full fart, och det är framtidstro! Det finns naturligtvis också önskemål. När man ska bygga ut sådana här verksamheter innebär det stora förändringar i de samhällen och på de orter där de ska etablera sig.

Det är med detta som utgångspunkt som jag nu tänker haka på diskussionen. Också jag tycker att det finns all anledning att ta många och stora helhetsgrepp på detta. En del av de saker som behöver göras har ministern tagit upp i sitt svar till Sven-Erik. Men jag skulle vilja konkretisera ytterligare något som vi hade uppe till diskussion. Det man pekade på för oss är just en sammanhållen gruvpolitik så att man får det hela att gå hand i hand. Man vill inte ha beslut eller hanteringar som går på tvärs. Bland annat tog man upp ett problem, nämligen att det var alldeles för långa handläggningstider i domstolarna. Där behöver något göras. Om jag har förstått saken rätt riskerar handläggningstiderna att bli längre på grund av att den domstol som handhar ärendena, som ska finnas i Luleå, har fått minskade resurser. Nu vet jag att det här inte är ministrarnas ansvarsområde, men jag säger detta med utgångspunkt i en sammanhållen gruvpolitik.

Även frågan om kommunikationerna togs upp – också det ligger lite grann utanför ministrarnas ansvarsområde – men man pekar på en sammanhållen gruvpolitik med behovet av en utbyggd malmbana.

Det behövs kraftfulla satsningar på branschens samverkansprogram. Det ligger mer inom ramen för ministrarnas eget ansvarsområde. Jag hoppas att ministern kan utveckla lite mer, utan att för den skull kliva in på någon annan ministrars ansvarsområde, vad ministern tillsammans med andra ministrar diskuterar för att lösa många av de problem som ändå finns när vi hoppas på en utökad verksamhet – som kommer att kräva ytterligare investeringar och satsningar.

Anf. 22 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Jag tror att det är få näringar som har sådan uppbackning från regeringen som gruv- och mineralnärings. När Sven-Erik Bucht säger att vi inte tar något helhetsgrepp säger jag att det är precis tvärtom. Det är vad jag sade i mitt svar.

Vi går igenom vad som behöver göras på nationell och internationell nivå för att möta gruvnäringens behov. Vi har gett SGU ett sådant uppdrag. Jag förutsätter att de har ett nära samarbete med näringen. Regeringen har ett nära samarbete när vi vidtar olika åtgärder.

Jag har personligen tagit ett initiativ på EU-nivå för att lyfta upp råvarufrågorna. Det finns två frågor som diskuteras globalt, nämligen råvarufrågorna och energifrågorna. Jag har, tillsammans med min finska kollega, tyckt att det är viktigt att lyfta upp denna fråga. Det blir en allt större fråga på EU-nivå. Bakgrunden är att Sverige har resurser som EU efterfrågar och att vi ska göra oss mindre beroende av omvärlden. Det kan vara angeläget att tänka på i dessa dagar. Dessutom ska Sverige kunna ta fram en del av dessa råvaror och leverera till en Europamarknad och kunna ta del av infrastruktursatsningar som görs i Europa. Allt detta har vi redan gjort. Jag är bara lite överraskad över att Sven-Erik Bucht inte känner till alla de sakerna.

Under vårt ordförandeskap i Barentsrådet var detta också en viktig fråga. Vid ett ministerrådsmöte i Umeå diskuterades frågan. Jag menar

att vi behöver vidga detta till att inte bara handla om Sverige utan också om norra Norge, norra Finland och Ryssland. Det fanns en stark uppslutning i denna fråga. Vi ska göra en fördjupad studie av vilka resurser som finns. Nu går vi vidare med mötet i mars i Bryssel där vi försöker fördjupa kunskapen på europeisk nivå, och vi har inbjudit ansvariga kommissionärer.

Vad händer på området? Ja, mer än vad Sven-Erik Bucht räknar upp. Vi jobbar med frågan om kortare tillståndsprocesser. Jag säger inte att vi är framme vid detta, men ett syfte med domstolarna är att de ska bli mer kunniga på sina områden så att de kan ge snabbare besked till bolagen. Det är en brist i dagens system. Jag håller med Krister Örnfjäder och gruvbolagen. Syftet är att förbättra den delen.

Vi håller på med utbildning och kompetensutveckling. Om Sven-Erik Bucht läser läntidningarna i Norrbotten kan han där läsa om högnivåmötet om kompetensförsörjning till gruvindustrin i förra veckan. Bakgrunden är att gruvbolagen säger att de inte har tillräcklig kompetens och att de kommer att få svårt att rekrytera. Under förra mandatperioden när jag var ansvarig för regional tillväxt gav jag i uppdrag till länsstyrelserna att jobba med regionala kompetensplattformar och i samarbete med näringslivet ta fram vilka behov som kan finnas framöver för olika näringar. I Norrbotten är det naturligt att jobba med gruv- och mineralindustrin.

Det var ett mycket intressant möte där vi tog in Arbetsförmedlingen, universitetet och olika utbildningsanordnare för att se hur vi kan stärka utbildningen för att klara kompetensförsörjningen. En viktig del var Åsa Torstenssons arbete med infrastrukturen. Nu är det den nya infrastrukturministerns. Det handlar om att regionalisera och förankra besluten runt infrastrukturen regionalt. Det har gjort att vi bättre kan prioritera vad det är för saker vi behöver bygga ut för att klara behoven av infrastruktur.

Sedan är det frågan om finansiering. Inlandsinnovation AB är naturligtvis ett viktigt instrument framöver för att kunna finansiera en del av gruvinvesteringarna framöver. Det tror jag kommer att vara en bra insats.

Utöver detta är det fråga om energilösningar och bostadsplanering. Det finns många saker som vi redan gör. Jag är återigen överraskad över att Sven-Erik Bucht inte hänger med i svängarna om allt det regeringen gör, men jag hoppas att du är glad för vad vi gör.

Anf. 23 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jo, fru statsråd, Sven-Erik Bucht hänger med i svängarna. Han läser läntidningarna och till och med internationell press om gruvnäringen. Därom kan statsrådet vara säker.

Det jag ser är massor av aktiviteter men ingen sammanhållning. Det är det jag efterlyser. Det här är en alldeles för viktig fråga att slarva bort på spridda skurar här och där, fru statsråd. Det gäller att samla hela näringen, akademien och politiken.

Det var synd att fru statsrådet inte kände till det stora seminariet i slutet av januari. Neringen och akademien kände inte till vad SGU håller på med. Det finns all anledning för statsrådet att följa upp hur myndigheterna hanterar frågan. Det här är en oerhört viktig näring som kan skapa mycket tillväxt och jobb.

Prot. 2010/11:64

1 mars

Svar på
interpellationer

Statsrådet vill att vi ska utröna vilken infrastruktur som behöver byggas. Låt mig svara: Norrbottenbanan, Malmbanan och järnvägstrafik till Pajala. Det finns ett svar. Det handlar om att försöka samla hela näringen, akademien och politiken och ta ett samlat grepp runt en oerhört viktig sak för Sverige, nämligen en samlad gruvnäringsspolitik. Det här behövs på många andra områden också, till exempel branschprogram inom gruvindustrin, skogsindustrin och verkstadsindustrin. Jag kan räkna upp område efter område, till exempel besöksnäringen.

För att det ska bli effekt i det här landet måste vi samla oss, inte köra egna race med en massa spridda skurar. De kan vara bra. Det finns många bra aktiviteter – det är inte dem jag är kritisk mot – men vi måste samla dem. Där har näringsministern ett yttersta ansvar.

Anf. 24 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Det är bra att vi har samma syn i frågan om domstolar. Jag hoppas att vi ska få resultatet att vi kan förkorta handläggningstiderna. Det sägs också från gruvindustrins sida att det finns en del i regelsystemet som krånglar till det hela. Bland annat pratar man om att när en ny gruva ska öppnas och det redan finns befintliga verksamheter ska det ske en tillståndsprövning för alla gruvorna, även för alla andra anläggningar som har med gruvindustrin att göra.

För oss beskrev industrin problemet ungefär som följande. Det här innebär i sin tur långa processer. Det innebär också att de inte heller vågar lämna in ansökningar därför att om det redan finns en ansökan inne kommer man inte att ta ställning till nästa ansökan förrän den första är avgjord.

I samband med detta pratar man om att det råder en resursbrist redan nu hos de domstolar som har att handlägga dessa frågor. Det är bra att domstolarna blir specialiserade. Jag hoppas verkligen också att det ska innebära att det blir en snabbare handläggning. Vi har kanske byggt in ett problem? Vi kanske behöver titta på vad som saktar av processen.

Anf. 25 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag tackar Sven-Erik Bucht för en viktig interpellation, en interpellation som har stor bärighet i detta lands framtida förutsättningar. Jag kommer att hålla mig till den sammanhållna gruvpolitiken.

Vill vi kan rätt åtgärder för gruvnäringen leda till många nya arbetstillfällen. Det har vi varit överens om, inte minst på landsbygden. Avfolkningen har under lång tid utarmat många glesbygdsområden eftersom utbildnings- och arbetstillfällen har funnits i storstäderna. Malmbrytningen, mineralutbildning och kringindustrier till mineralnäringen har skapat och kan fortsättningsvis också skapa goda möjligheter utanför de stora tätorterna.

Sverige är i dag ett högtintressant land för både svenska och utländska mineralprospekteringsföretag och gruvföretag. Antalet aktörer på marknaden har väsentligt ökat under de senaste åren. Resultatet är att nya stora och små mineralfyndigheter upptäcks så att olika nya typer av mineraler kan börja utvinna. Branschen själv beskriver det som att konjunkturbotten har passerats och att en återhämtning har inletts. Det andas tydligt optimism. Jag var, precis som mina kolleger här, på gruv- och mineralseminariet på Grand Hôtel där samtliga aktörer andades tillför-

sikt. Man ser dock att det finns behov, som har lyfts fram av mina interpellationskamrater.

Vad som har varit ett stort dilemma – jag har haft interpellationsdebatter med Hillevi Engström i frågan – är riktade arbetsmarknadsutbildningar mot gruvnäringen. I både svar och debatt skymtar vi en stor okunskap från regeringens håll om gruvnäringens förutsättningar.

Nu undrar jag hur ansvarig näringsminister, som faktiskt är från Västerbotten och kanske lite bättre bevandrad i gruvföretagens förutsättningar, kommunicerar de här viktiga frågorna i regeringen. Jag är medveten om att frågan ligger på flera olika ministerområden, men jag måste utgå från att ansvariga ministrar samtalar och samarbetar i den här viktiga frågan. Om man inte har gjort det ordentligt är det väl hög tid att man gör det nu.

Krister Örnfjäder var inne på domstolshandläggningen, och även näringsministern. Om man hör med Bergsstaten och ansvarig bergmästare framgår det att bergsstaterna kommunicerar med fler och fler oseriösa företag som vill leta metaller i Sverige, och var fjärde ansökan avslås. Eftersom fler och fler undersökningstillstånd söks och beviljas i naturkänsliga områden får det mig att tänka på frågeställningen: Kommer det också fler komplicerade ansökningar till domstolarna som de ska hantera? Kommer man då att kunna snabba på handläggningen, som vi alla vill? Det skulle vara intressant att få reda på det.

Anf. 26 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Sven-Erik Bucht säger att det är spridda skurar här och där, men jag tror inte att de som jobbar i gruvnäringen uppfattar det så. Om man ser på alla de insatser som vi gör inom gruvindustrin och har förmågan att tänka på den helheten inser man att det är otroligt stora och omfattande insatser som regeringen redan gör.

Det är hela finansieringen, som jag sade, med Inlandsinnovation men också Almi som vi aktiverar i de sammanhangen. Det är energilösningarna som vi hjälper till med på olika ställen. Det är infrastrukturbyggnaden, där vi har tagit första steget till Norrbotniabanan från Haparanda och söderut och där vi nu går vidare med att hitta finansiering för fortsättningen. Vi har satsat pengar på väg och järnväg till både skötsel och underhåll för att förstärka väg- och järnvägsnätet. Vi jobbar med stadsflytten både i Gällivare och Malmberget och i Kiruna, där regeringen är mycket aktiv. På samma sätt hjälper vi Pajala kommun mycket aktivt i deras aktiviteter för att kunna ta emot Northland Resources och hjälpa till i det sammanhanget. Digitaliseringen i Malå är en viktig informationskälla för de gruvbolag som kommer hit. Det är initiativen på EU-nivå, initiativen tillsammans med Finland och initiativen i Barents och att lyfta in infrastrukturprojekt med TEN-projektet.

Det är svårt att säga att det är spridda skurar. Det är rätt tunga initiativ som har tagits.

Därtill skulle jag vilja kommentera det som rör kompetensfrågorna, som Isak From tog upp här på slutet. Som jag sade i mitt svar har vi gett i uppdrag till länsstyrelsen att jobba med kompetensplattformar. Syftet med det är att länsstyrelserna ska få en mer samlad bild av vilken kompetensförsörjning som krävs i respektive län. I gruvintensiva län kommer det att krävas mycket som är riktat mot det. Det var intressant att höra på

högernivåmötet i Luleå förra veckan vilken kraftsamling det ändå kan finnas om man bestämmer sig för att jobba med detta.

Jag har gett i uppdrag till landshövding Per-Ola Eriksson att hålla samman för att se hur vi praktiskt kan jobba tillsammans med våra myndigheter – Arbetsförmedlingen, universiteten, kommunerna, länsstyrelserna och alla som är ansvariga – och göra det på ett bra sätt. Jag tror att det är precis så vi måste jobba, för det är ett delat ansvar mellan politiken, utbildningsanordnare och näringslivet självt. De här kompetensplattformarna tar nu form runt om i landet för att kunna möta näringslivets behov av kompetent arbetskraft.

När det gäller handläggningstiderna är det klart att de står i proportion till vilken lagstiftning vi har. Jag har inte uppfattat att det är jättemånga som vill luckra upp den här lagstiftningen – inte heller från Socialdemokraterna. Det är välkommet om det kommer förslag på hur man kan göra det bättre. Det vi i regeringen har gjort är att försöka förenkla en del tillståndprocesser men också samla prövningen på ett ställe, så att man får en kompetens och på det sättet kan snabba på processen.

Jag tycker själv att det här är en sådan punkt där vi verkligen måste se till att det fungerar. Det är så stora investeringar och en så kort tidsperiod som man har möjlighet att få finansiering, och då måste våra myndigheter vara på tå för att kunna möta det. Där har vi exakt samma åsikt.

Sedan tror jag, precis som Isak From sade i sitt inlägg, att gruvnäringen är en fantastisk möjlighet för Sverige. Det är därför som jag lyfter fram den på europeisk nivå. Det är därför som Sverige blir efterfrågat i de sammanhang där råvarustrategier ska tas fram. Bakom det ligger bara att jag ser att vi har en resurs som övriga Europa efterfrågar. Men ska vi kunna vara på tå måste vi kraftsamla och se till att få alla dessa saker på plats. Det är också därför som vi jobbar brett med de här åtgärderna från regeringens sida. Jag tror, som sagt, att det är få näringar som har en sådan uppbackning, men det är också viktigt för vår exportförmåga att den har uppbackning från regeringens sida.

Anf. 27 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Fru statsråd! Gruvnäringen har genererat oerhört mycket till bland annat vår statskassa. Finansministern kom just in här, och jag hörde att han fick 5 miljarder från LKAB 2010. Det är ett företag som har varit aktivt i 120 år i vårt land, och Boliden har varit aktivt i 90 år. Det finns oerhört kraftfulla företag som är aktiva inom gruvnäringen. Och nya företag uppstår – Northland Resources uppe i Pajala är ett företag, men det finns massor i Västerbotten och även i Bergslagen.

Gruvindustrin är ordentligt på gång. Neringen och akademien säger: Det händer så mycket att vi måste samla oss och ha en samlad gruvindustripolitik. Titta hur Finland gör, säger de också. Vi måste göra det, och ansvaret ligger på näringslivsministern att samla neringen för att göra någonting riktigt bra kring det här. Det är viktigt.

Man var inne på tillstånden, och ministern säger att det går snabbt att få fram koncessionerna. Ja, det går jättesnabbt att få fram koncessionerna. Men miljötillstånden tar bedrövt lång tid. Finnarna har sitt strategiprogram som man har samlat sig kring gemensamt och sagt: Vi ska göra allt för att förkorta handläggningstiderna. Det tog 22 månader för Gruvberget i Svappavaara att få miljötillstånd, och sedan överprövades

det av Naturvårdsverket. Inte kommer finansministern att få så mycket pengar till statskassan om vi har en sådan handläggning, om man kanske måste avveckla verksamhet på grund av så långa handläggningstider.

SGU kan inte jobba ensam med den här mineralpolitiska strategin. Näringen måste få vara med i det, politiken måste få vara där och akademien måste vara där. Ta initiativet till en samlad gruvindustripolitik i Sverige, statsrådet Maud Olofsson!

Prot. 2010/11:64

1 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 28 ISAK FROM (S):

Fru talman! Enligt Arbetsförmedlingen har arbetslösheten för gruv- och gruvrelaterade arbeten legat på en mycket låg nivå under längre tid jämfört med övriga yrken. Den låga nivån kvarstår fortfarande och minskar sannolikt ytterligare kommande år.

De närmaste åren förväntas det vara en god balans mellan tillgång och efterfrågan i landet som helhet, säger man på Arbetsförmedlingen. Därför säger man på Arbetsförmedlingen också att det inte finns något nationellt behov av gruvrelaterade arbetsmarknadsutbildningar.

Här tror jag att det finns en skillnad i synsätt. I vart fall i gruvregionerna finns det ett väldigt stort behov av kompetens, både bergarbetar-kompetens och högre utbildning.

Just nu pågår projektering av ett antal gruvområden, i Pajala, Tärnaby och Västerbottens inland, där man på grund av att det egentligen inte finns projektörer i Sverige anlitar projekteringsföretag från England. Det är bra, för då kanske man kommer i gång. Men här har vi en gammal synd att ta igen.

Då är frågan hur man gör det så fort som möjligt. Det är klart att det snabbaste då är att vidareutbilda gruvarbetare och att ta in nya. Men det görs inte i den omfattning som det borde göras. I branschen säger man att det finns ett behov motsvarande drygt 3 500 i den nordliga regionen inom fem år.

Visst behövs det en samlad nationell strategi för gruvnäringen. Inte minst behöver det – som mina kamrater har sagt – vägas in kommunikationer. Där har vi en lång bit kvar innan vi är i mål.

Anf. 29 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Vi måste samla oss, säger ni. Ja, regeringen har redan samlat sig. Det är möjligen Socialdemokraterna som inte har hakat på tåget. Men ni är välkomna att komma med.

Vi har en djup diskussion med gruvbolagen. Jag sitter själv som ordförande i Malmfältsgruppen, så jag är väl förtrogen med vad som sker, inte minst uppe i Malmfälten. Vi hade med Northland Resources med på högnivåmötet, och det finns också andra gruvbolag som jag träffar och diskuterar med.

Det är därför vi gör så mycket som vi vill försöka få ihop det, och det är därför SGU har fått detta uppdrag, som också är ett svar på det som sker på EU-nivå.

Det Sven-Erik Bucht och andra efterfrågar görs redan. Möjligen behöver Socialdemokraterna uppdatera sig lite beträffande vad som sker på det här området.

Jag skulle vilja säga några ord om kompetensutvecklingen och kompetensförsörjningen framöver. När vi hade högnivåmötet i Norrbotten var Arbetsförmedlingen med. De har en del utbildningar, och den som är chef för arbetsförmedlingen där är också ansvarig på länsstyrelsen för de här frågorna. Jag tror att det är en bra koppling. Men det räcker inte, utan det är andra saker som också måste till.

Exempelvis samarbetar Luleå tekniska universitet och Umeå universitet väldigt väl tillsammans med gruvbolagen för att identifiera vilka typer av utbildningar det handlar om. Det gäller högre utbildning men kanske också utbildning på något lägre nivå.

Jag tycker att vi ska fundera över en annan sak. Vi har många ungdomar som är utan arbete och som skulle kunna få hjälp med en del utbildning, vilket vi diskuterar. I gruppen invandrare i Sverige som är arbetslösa i dag finns en grupp som är mer högutbildad än vad svenskarna är. Vi har pratat om hur vi ska kunna identifiera dem som har tillräcklig utbildning och komplettera med utbildning så att de kan få jobb i de här sektorerna.

Jag tror att vi måste tänka utanför boxen när vi funderar över hur vi försörjer gruvindustrin med kompetent arbetskraft. Över lag kan ni vara alldeles lugna. Gruvindustrin i Sverige har en positiv framtid, och regeringen kommer att göra allt vad vi kan för att stärka den.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2010/11:222 om subventioner till ny kärnkraft

Anf. 30 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Krister Örnfjäder har frågat mig när jag avser att återkomma till riksdagen med en proposition som möjliggör subventioner till kärnkraften.

Alliansregeringens energiöverenskommelse innebär att något statligt stöd för kärnkraft, i form av direkta eller indirekta subventioner, inte kan påräknas. Detta har regeringen också tydligt deklarerat i proposition 2009/10:172 *Kärnkraften – förutsättningar för generationsskifte*.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen i enlighet med riksdagens beslut om propositionen. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Anf. 31 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! I samband med riksdagens behandling av propositionen *Kärnkraften – förutsättningar för generationsskifte* gjorde riksdagen ett uttalande om att regeringen skulle "återkomma till riksdagen med förslag om lagstiftning eller andra åtgärder med innebörden att direkta eller indirekta statliga subventioner inte kan påräknas".

Kravet på regeringen att leverera ett tydligt regelverk som möjliggör subventioner till ny kärnkraft var en förutsättning för att få propositionen genom riksdagen. Därför har jag skrivit att jag tycker att det är anmärkningsvärt att regeringen ännu inte har återkommit till riksdagen i denna

fråga, särskilt mot bakgrund av att avvecklingslagen upphävdes redan den 31 juli 2010 och att förbudet mot nya reaktorer togs bort då miljöbalken och kärntekniklagen ändrades den 1 januari 2011. En viktig del av regeringens kärnkraftspolitik saknas därmed. Det var därför jag ställde min fråga.

Eftersom beslutet togs och argumentationen var som den var i juni förra året hade jag tillsammans med många andra en förhoppning om att vi under nästkommande riksdagsår – som vi är inne i och snart är i slutet av – skulle kunna få någon form av förslag från regeringens sida.

Nu säger ministern: ”Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.” Ja, det förutsätter jag, eftersom det ändå har gått nio tio månader. Men jag undrar: Hur långt har beredningen kommit? Det borde vara av intresse för dem som var med och tog beslutet, för dem som är kvar och ska förvalta beslutet och också för dem som är beroende av beslutet i framtiden när det gäller kärnkraft och energiproduktion.

Finns det någon tidsplan?

Anf. 32 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Låt mig börja med att säga så här: De som är beroende av beslutet vet precis vad regeringen menar. Det ska inte vara några subventioner. Det är en väldigt tydlig signal till dem som är beroende av detta beslut. Jag tror också att de förstår vad vi menar.

Tittar man på hur vi har hanterat frågan sedan beslutet togs och också dessförinnan ser man att vi inte har gett några subventioner. Snarare har vi förstärkt kärnkraftsbolagens eget ansvar att till exempel svara för säkerheten. Där har vi förstärkt lagstiftningen, så att det vilar ett större ansvar på kärnkraftsbolagen.

När är beredningen färdig? Ja, tidsplanen är den att när vi är färdiga kommer vi att leverera detta till riksdagen. Jag vill påminna Krister Örnfjäder om att efter beslutet i maj hade vi en valrörelse där vi ägnade oss mer åt valrörelsen än det inre regeringsarbetet – det ska erkännas.

Det är mycket som ska gås igenom, och vi vill göra det noggrant. När vi är färdiga kommer vi att redovisa det för riksdagen.

Anf. 33 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Jag är inte omedveten om att det var en valrörelse. Men jag är i den lyckliga omständigheten att jag är ganska väl informerad om hur det praktiska arbetet går till. Jag är också informerad om att tjänstemännen som jobbar på Regeringskansliet inte i samma grad är involverade i en valrörelse som vi politiker, och det är de som i mycket stor utsträckning är med och tar fram underlag och jobbar fram förslag. Det är alltså inte själva valrörelsen som har förskjutit arbetet, utan det är möjligtvis politikernas engagemang just då, vilket jag har full förståelse för. Men mycket annat kan göras under tiden.

Min poäng är ändå i slutändan att riksdagen fattade ett beslut. Om man läser den handling som jag har här – det är riksdagens snabbprotokoll från det möte då beslutet fattades – kan man utan att anstränga sig speciellt mycket snabbt se att många av dem som var uppe i den här debatten lutade sig mot det faktum att vi i näringsutskottet hade sagt att regeringen skulle få i uppdrag att återkomma. Därför förväntar vi oss naturligtvis att regeringen ska återkomma. Jag tycker inte alls att det är

obefogat att man i ett sådant sammanhang ställer frågan: Hur ser tidsplanen ut? Jag tänker på dem som har kvar den här osäkerheten. Det var tydligen många, eftersom det var många som återopade själva principen, som upplevde att det fanns en osäkerhet i det här.

Bland beslutsfattarna fanns det då ett behov av att uttrycka uppdraget. Då tycker jag att det är upp till regeringen att ta bort den osäkerheten och i stället konfirmera det som ministern själv ger uttryck för, att det inte ska vara några. Men om det inte ska vara några kan det väl inte vara jättesvårt, tycker jag, att komma tillbaka till riksdagen och säga: Det ska inte vara några, och vi grundar oss på det här underlaget. Därför föreslår vi följande.

Det är ingen motsättning. Jag är väl bara lite mer otålig än vad ministern är när det gäller att se resultatet.

Anf. 34 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Krister Örnfjäder säger att de som fattade beslut i den här frågan lutade sig mot det som stod i propositionen. Ja, precis, vi har ju sagt att de inte ska ha några subventioner. Det finns ett beslut i Sveriges riksdag. Det är klart att regeringen måste följa det. Det är helt givet.

Om Krister Örnfjäder vill dra några slutsatser av det vi har gjort så här långt, också innan beslutet togs, kan Krister Örnfjäder inte säga att vi har gett några subventioner. Det är en rätt bra signal till marknaden. Och jag säger återigen: Jag tror att marknaden förstår precis vad vi menar. Jag tror inte ens att de ämnar komma till regeringen för att säga: Vi behöver statliga stöd för att bygga kärnkraft. Jag tror inte att de kommer att göra det, för de förstår att det inte är aktuellt.

Sedan kan jag inte låta bli att fundera över Socialdemokraternas agerande. För någon vecka sedan hade vi debatter om höga elpriser. Då var man så frustrerad över att regeringen ingenting gjorde och att vi var så passiva i allt detta. Och kärnkraften är en viktig del, ska jag säga, när det gäller att vi ändå har kunnat klara energisituationen och elsituationen under vintern.

Nu, någon vecka senare, är det den här frågan som är aktuell. Jag tror att Socialdemokraterna måste bestämma sig för vilken position man ska inta. Jag vet att den ena hälften i Socialdemokraterna tycker att kärnkraften ska avvecklas direkt. Den andra hälften tycker, precis som Metall gör, att vi ska bygga ut kärnkraften. Däremellan står ni. Ni har precis alla positioner samtidigt när vi diskuterar den här frågan.

Vi försöker ta seriöst på frågan och det beslut som riksdagen har fattat. Vi kommer att gå igenom det, och vi kommer att redovisa för riksdagen när vi är färdiga med den beredningen. Men jag tror att signalen till marknaden är totalt klar. Vi öppnar för ny kärnkraft. Ni kan få byta ut de gamla, men ni kommer inte att få några statliga subventioner. Till det har vi sagt: Ni får ta ett större ansvar för säkerhetsfrågorna, och ni får betala mer för detta själva. Det vet marknaden om.

Anf. 35 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Fru talman! Jag tycker att ministern krånglar till det för sig i onödan.

Det är väl klart att man inte betalade ut några subventioner före juni 2010. Då hade vi en avvecklingslag. Det vore väldigt konstigt om man då samtidigt skulle subventionera för en ny.

Men det nya i det här är ju att vi nu inte ska ha någon avvecklingslag. Då kan man också i det protokoll som jag tidigare hänvisade till utläsa att enskilda ledamöter såg en ljusning på det sättet att de såg framför sig att vi skulle bygga ny kärnkraft, att det var det som man skulle använda det nya beslutet till.

Sedan fanns det andra som sade: Nej, vi ska inte bygga någon ny. Däremot ska vi ersätta den gamla, och det ska byggas på samma plats. Men det skulle ändå vara tillståndspliktigt.

Ministern måste erkänna att situationen alltså är lite annorlunda, milt sagt.

Sedan gäller det detta med att jag tar upp den här sidan och att någon annan tog upp en annan sida för 14 dagar sedan. Ja, vi är 349 ledamöter. Ministern måste lära sig att hålla många bollar i luften. Det är naturligtvis olika saker som är aktuella vid olika tidpunkter. Det innebär inte att det som jag ställer en fråga om på något sätt motsäger synpunkten att vi har ett problem om vi inte kan leverera energi. Det är väl inte speciellt konstigt. Båda de här sakerna lever samtidigt.

Regeringen har fått ett uppdrag att återkomma. Regeringen har samtidigt ett annat uppdrag, och det är att se till att samhället fungerar i många andra stycken. De här sakerna måste man kunna leva med och balansera för att få ett samhälle att fungera. Det är inte speciellt konstigt, tycker jag. Jag tycker att ministern i stället ska säga så här: Jag har hört vad du säger. Vi kommer att ta fram ett förslag. Sedan ska hon säga tidpunkten. Då är jag fullständigt nöjd.

Anf. 36 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Jag måste säga att jag är rätt överraskad över att Krister Örnfjäder tar så lätt på den här frågan. Jag tror att Krister Örnfjäder har ett behov av att få ett grundligt underlag från regeringen för att kunna fatta beslut, och det grundliga underlaget kommer regeringen att ta fram.

Jag säger att det går att utvärdera vad regeringen har gjort och vårt synsätt utifrån vad vi har gjort. Jag står fast vid det, för det signalerar en attityd från regeringen.

Sedan är ett beslut fattat här i riksdagen, efter ett förslag från regeringen om att vi inte ska ge några statliga subventioner till kärnkraften. Det vet marknaden om. Jag har inte träffat någon som kan vara aktuell för dessa investeringar som inte vet att det är på det sättet. Det är möjligen i det socialdemokratiska partiet som man inte är riktigt införstådd med detta. Men marknaden vet om det. De har redan räknat in det, och alla gånger som jag diskuterar kalkyler med dem förstår de mycket väl att vi inte kommer att ge några statliga subventioner.

Jag tror att det här kommer att hanteras bra. Vi vill göra detta på ett grundligt och bra sätt, och när vi är färdiga kommer vi och redovisar det för riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2010/11:168 om framförhållning vid införandet av nya förmånsregler

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Lars Johansson har frågat närings- och energiministern vilka åtgärder hon avser att vidta för att förändringen av förmånsbeskattningen inte ska medföra negativa konsekvenser för biltillverkare och bilköpare.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöanpassade förmånsbilar infördes 2002. Syftet var att underlätta introduktionen av mer miljövänliga bilar på marknaden. Nedsättningen har förlängts i olika omgångar och gäller enligt den senaste förlängningen till och med inkomståret 2011.

Den tidsbegränsade nedsättningen är viktig för att driva fram den senaste och bästa tekniken när det gäller miljöfordon. Regeringen uttalade därför i budgetpropositionen för 2011 att den har som reformambition att förlänga den tidsbegränsade nedsättningen för de bilar som är utrustade med den senaste och bästa tekniken för drift med elektricitet eller annan gas än gasol. Regeringen uttalade även att den avser att återkomma med ett detaljerat förslag under 2011 om vilka bilar som nedsättningen kommer att omfatta.

Utrymmet för framtida reformer bestäms av hur de offentliga finanserna utvecklas på sikt. Det innebär att angelägna reformambitioner kan genomföras först när det är säkerställt att överskottsmålet nås och ett varaktigt reformutrymme uppstått. Olika reformer måste även vägas mot varandra. Jag har förståelse för att branschen har behov av långsiktiga regler. En avvägning beträffande den tidsbegränsade nedsättningen av förmånsvärdet för miljöbilar bör därför göras redan under våren inom ramen för den pågående budgetprocessen.

Anf. 38 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack för svaret, finansministern! Jag vill gärna uppehålla mig vid det som är det positiva i svaret, nämligen det som kom på slutet: Jag har förståelse för att branschen har behov av långsiktiga regler. Anledningen till att jag har väckt den här interpellationen är faktiskt för att det inte har lämnats några sådana långsiktiga besked till branschen. Detta gör att branschen är orolig för hur det ska gå framöver – varför får man inte besked i tid?

Jag vill påminna om, vilket också framgår av interpellationssvaret, att möjligheten att få mer miljöanpassade förmånsbilar har funnits sedan 2002. Jag har tittat lite på statistiken över vad som har hänt. Om man tar Volvo Personvagnar i Sverige som ett exempel var 96 procent av de bilar man sålde år 2000 bensinbilar. Nu är man nere på 4 procent bensinbilar. Det har alltså skett en väldigt positiv utveckling under dessa ungefär tio år fram till 2010.

Det är viktigt att inte tappa tempo. Det är klart att de insatser som har gjorts när det gäller att titta på förmånsvärdet utifrån miljösynpunkter har haft stor betydelse för att väldigt många ska köpa en typ av bil som innebär en mindre miljöpåverkan och mindre koldioxidutsläpp i samhället.

Det har vi haft stor glädje av, inte bara för samhället i sin helhet utan naturligtvis också för de fordonstillverkare som vi har i Sverige.

Av de bilföretag som generellt sett haft den största andelen i Sverige ser vi bland de tre främsta två företag som har produktion i Sverige. Det visar på att detta har betydelse inte bara för att få ned utsläppen i landet utan att det också har betydelse för svensk industri. Det är också positivt långsiktigt.

Därför är min enkla fråga ånyo varför det dröjer så mycket med ett klart besked till fordonsindustrin så att vi vet vad som ska gälla framöver. När det inte kommer något besked och man inte vet om den här förmånsbaserade miljöfaktorn kommer att finnas kvar i framtiden leder det till att kunderna i större utsträckning väljer andra alternativ. Det är det som är problemet.

Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Jag delar naturligtvis Lars Johanssons grundläggande utgångspunkt att klimatfrågan är viktig. Det måste vara utgångspunkten både för diskussionen om miljöfrågan men också för diskussionen kring fordonsindustrin.

Sverige är ett land som tillsammans med några av våra nordiska grannländer har kunnat visa att vi kan förena väldigt god ekonomisk utveckling med minskade koldioxidutsläpp. Det är bland annat för att vi har en energiförsörjning byggd på vattenkraft och kärnkraft som bidrar till låga utsläpp. Därtill har vi en koldioxidbeskattning, gröna certifikat, miljöbilspremier och andra styrmedel som fungerar.

Nu har vi en situation där bilförsäljningen utvecklas exceptionellt starkt. Sverige är ju ett land som, vilket är välbekant, har väsentligt starkare tillväxt och bättre ekonomisk utveckling än de flesta andra. Det man bland annat framhöll i dag när SCB redovisade sina nya tillväxtsiffror var att just bilförsäljningen stiger mycket kraftigt.

Vi fick en bilregistrering som också presenterades i dag med en mycket kraftig ökning. Jag tror till exempel att det var en ökningstakt på mellan 40 och 50 procent för dieslbilar. Nu ska man komma ihåg att dieslbilar i det perspektivet är ett miljöviktigt alternativ därför att de har en förbrukning som är relativt låg. Detta är en del av den omläggning vi har gjort av fordonsbeskattningen för att få tydligare styrmedel.

Ordning och reda i offentliga finanser bygger på att man har budgetbeslut och budgetprocesser som fungerar. Det har inte på något sätt varit några fördröjningar i de här processerna, utan besked kommer att lämnas när alla processer är avslutade. Vi ska få in underlag från trafikverken, och sedan ska de här viktiga reformfrågorna prövas mot alla andra. När så alla prövningar har gjorts ska besked lämnas.

Jag har väldigt svårt att se att en socialdemokratisk regering skulle ha gjort på något annat sätt. Det är den ordning vi har i Sverige: Vi sköter sådant här i god ordning, och så lämnas besked när de kan lämnas. Detta kommer att skötas på precis samma sätt som jag förutsätter att en socialdemokratisk regering skulle ha gjort.

Anf. 40 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Nu är det ju inte riktigt så. Det här är inga nya frågor, utan det är frågor som, antar jag, har beretts av regeringen under flera år.

Prot. 2010/11:64

1 mars

Svar på
interpellationer

Det är det som är orsaken till varför jag ställde interpellationen: Varför kan man inte ge besked i tid, när det nuvarande systemet går ut redan under 2011? Man har begärt besked från regeringen eftersom det har betydelse för den långsiktiga planeringen.

Det som har hänt är precis det som sker, alltså att försäljningen av E85-bilar nu har gått ned oerhört drastiskt därför att man inte har fått några besked.

Sedan är det riktigt att bilförsäljningen har gått upp. Dieselbilarnas andel ökar stort i Sverige just nu, men deras utsläpp är större än vad de är för E85. Även om energivärdet på en liter diesel är högre än på en liter E85 är utfallet ändå tyvärr sådant att det för en diesel är större miljöpåverkan än det är för E85.

Det är den utvecklingen man har kunnat se under en längre tid, och jag är förvånad över att man inte har skyndat på processen inom Regeringskansliet för att kunna ge tydligare besked i god tid när man har kunnat se den här utvecklingen under hela föregående år.

Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det är naturligtvis bra att vi får den här diskussionen, och jag delar mycket av Lars Johanssons utgångspunkter både för bilindustrin och i miljöfrågan.

Men låt oss ändå, för att sätta frågan i perspektiv, konstatera att bilförsäljningen i Sverige stiger mycket kraftigt. Jag kan inte dra mig till minnes några europeiska länder som har en lika kraftig ökning av bilförsäljningen. Vi har också en mycket kraftig nyanställning i bilhandlarbranschen, så det är en verksamhet som i dag växer snabbt. Det sker nu löpande en omställning.

Låt oss komma ihåg vad det är vi talar om. Vi vill skärpa kravet på miljöbilspremien och har då talat om en supermiljöbilspremie. Logiken i den är att vi har koldioxidskatt. Det är det breda och väl fungerande styrmedel vi har för att minska koldioxidutsläppen. Vi kompletterar det till exempel med gröna certifikat för att få fram mer miljövänlig energiproduktion.

Ska en miljöbilspremie fungera och spela en roll är det inte som en bred subvention till bilköp, utan den ska vara teknikdrivande och ge en stark subvention till den absolut senaste tekniken. Därav följer att definitionen måste göras om. Den måste löpande omprövas, snävas in, stramas upp och tuffas till. Det är det som är själva existensberättigandet för miljöbilspremien.

Det är alltså inget konstigt att man måste se över den. Nu har det funnits ett uppdrag som ska redovisas från trafikverkens sida en bit in i mars, om jag har en korrekt minnesbild. Sedan ska frågan prövas, och så ska vi bereda den precis som alla andra budgetfrågor. Regeringen har sedan för avsikt att så snart det är möjligt återkomma på det här området och kunna ge de besked som krävs till denna viktiga verksamhet.

Anf. 42 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Avslutningsvis vill jag bara framhålla att man ska komma ihåg att den kraftiga uppgången för produktionen inom fordonsindustrin beror på att vi hade en väldigt låg produktion dessförinnan.

Under 2008 och 2009 tappade vi 30 000 industrijobb i Västsverige. Det var alltså en nedgång som var dramatisk.

Det är klart att det har skett en återhämtning nu. Det är positivt, men det är alltså från en väldigt låg nivå.

Jag talade nyss om E85, men vi har också frågan om elhybrider som är ett annat område där vi har drivit på. Det gjorde den socialdemokratiska regeringen på sin tid, och vi har gjort det i opposition.

Jag har även uppfattat att den nuvarande regeringen är intresserad av att få fram mer miljövänliga fordon som innebär att vi kan få ned koldioxidutsläppen. Inom transportnäringen finns möjligheter att tillvarata för att på det viset få ned riskerna för ytterligare utsläpp.

Därför är det också väldigt viktigt att man driver på utvecklingen och ligger lite före och inte bara inväntar, som jag uppfattar att finansministern gör.

Om man ska invänta ytterligare rapporter till i mars är väl risken att det är för sent att komma med några besked i vårpropositionen också. Då kanske jag får väcka en ny interpellation. Jag tycker att det är ett långhalande i en sådan här fråga där man borde kunna gå mycket snabbare fram, för det behöver Sverige och världen.

Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Jag kan naturligtvis dela Lars Johanssons glädje över att bilindustrin i Sverige är på väg tillbaka. Det är inte bara att vi har kraftiga ökningstal utan det är också så att sysselsättning, industriproduktion och export samlat nu är återställda till den nivå de låg på före krisen. Det är naturligtvis väldigt positivt. Så småningom kommer detta också att få genomslag i industribranschen, även om vi redan nu kan se att det är en oväntat snabb ökning av sysselsättningen där också.

Låt oss konstatera att den grundläggande utgångspunkten för svensk klimatpolitik är koldioxidskatt och en koldioxidfri energiförsörjning byggd på vatten, vår viktiga kärnkraft och naturligtvis en utbyggnad av vindkraften med bland annat gröna certifikat. Ett komplement till detta är miljöbilspremien.

Hela idén med miljöbilspremie bygger dock på att den hela tiden definieras om så att man hela tiden har den som teknikdrivande. I det ögonblick den i stället blir en bred skattesubvention fungerar den inte längre som ett effektivt styrmedel utan det ska vara en supermiljöbilspremie som driver på utvecklingen åt rätt håll. Det ska vi naturligtvis återkomma till i god ordning.

Det är så att säga en klassisk diskussion mellan en regering och en opposition att oppositionen säger att här borde vi kunna gå fram snabbt och regeringen säger att det här måste vi ta i god ordning. Då skulle jag bara vilja säga att det är min bedömning att det kommer vi också att kunna göra, på precis samma sätt som en socialdemokratisk regering hade gjort. Man för en budgetprocess framåt och när den är avslutad lämnar man besked om den.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2010/11:64

1 mars

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2010/11:200 om ökad fattigdom

Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Monica Green har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att öka jämlikheten och för att säkerställa välfärden i hela landet.

Det växande utanförskapet har under de senaste decennierna lagt grunden till ökade klyftor och fattigdom i samhället. Sedan alliansregeringen tillträdde 2006 har regeringen genomfört flera viktiga reformer för att bryta utanförskapet och återupprätta full sysselsättning. Genom att fler arbetar och färre försörjer sig på sociala ersättningar minskar gradvis inkomstskillnaderna och risken för fattigdom. Regeringens jobbskatteavdrag har ökat drivkrafterna för arbete, arbetsmarknadspolitiken har reformerats, vägarna tillbaka från sjukskrivning till arbete har blivit fler och bredare och kostnaderna för att anställa personal har sänkts. Åtgärderna har särskilt riktats mot grupper med svag förankring på arbetsmarknaden. På sikt bedöms regeringens politik leda till 140 000 fler personer i arbete och att de disponibla inkomsterna förväntas öka relativt mest bland dem med lägst inkomster.

Jobbpolitiken har sedan den kraftiga internationella lågkonjunkturen inriktats på att dämpa fallet i sysselsättningen och motverka att arbetslösheten biter sig fast. Tack vare en ansvarsfull finanspolitik kan en expansiv politik för att förstärka och temporärt komplettera regeringens tidigare åtgärder drivas. Åtgärderna bedöms dämpa krisens effekter på den varaktiga sysselsättningen med ca 25 000 personer. Under januari 2011 ökade antalet sysselsatta i åldrarna 15–74 år med 136 000 personer jämfört med samma period 2010 och antalet långtidsarbetslösa minskade med 23 000 personer. Siffrorna understryker att återhämtningen i den svenska ekonomin är bred och går snabbt. Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har därtill skapat utrymme för att under 2009–2012, via höjt flerbarnstillägg, bostadstillägg, bostadsbidrag, grundavdrag för pensionärer och studiemedel, särskilt förstärka inkomsterna för ekonomiskt utsatta grupper, däribland barn. En central del i att utjämna livschanser och välfärd har även den omfördelning som äger rum genom vård, skola och omsorg. Ojämnheten i inkomstfördelningen minskas med ca en femtedel om även den offentliga konsumtionen beaktas. Höjda statsbidrag till kommun- och landstingssektorn om sammantaget 25 miljarder 2010–2011, varav 5 miljarder är permanenta, har i detta sammanhang införts för att säkra välfärden i hela landet.

Sammantaget har regeringens politik bidragit till att Sverige, i ljuset av den globala finanskrisen, ur ett internationellt perspektiv är mycket väl rustat för att återupprätta full sysselsättning och därmed minska inkomstskillnaderna och risken för fattigdom.

Anf. 45 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Tack för svaret! Jag har skrivit ett antal interpellationer till Anders Borg som handlar om barnfattigdom, men det verkar inte som om Anders Borg tycker att barnfattigdom angår honom, utan han har lämnat över de interpellationerna till Maria Larsson. Jag tycker att barnfattigdomen i allra högsta grad berör Anders Borg. När jag nu skrev en nästan exakt likadan interpellation med en veckas mellanrum där jag tog

bort ledet barn i ordet barnfattigdom kom Anders Borg hit. Man ser ju att barn inte är prioriterade hos finansministern.

Nu är finansministern här, och det är jag glad för. Vi behöver ha en ordentlig debatt om de klyftor som nu ökar och bristen på trygghet som människor känner av. Ni har ju principen att göra de sjuka fattigare, för då blir de friska. Ni har också principen att om vi gör de arbetslösa fattigare så hittar de sig ett jobb. Finansministern kallade det nyligen för drivkraft.

Problemet med det påståendet eller den synen är att de människor som är sjuka och arbetslösa också har barn, alltså drabbar det tredje person. Det drabbar barn när ni straffar de sjuka och arbetslösa för att de inte är alerta nog att bli friska och skaffa sig egna arbeten, att rycka upp sig och gå och skaffa ett jobb. Dessa barn blir nu hårt utsatta. En del barn blir till och med drabbade av vräkning, trots att man inte ska vräka barn. Jag och Stefan Attefall kommer att ha en diskussion om det senare i dag.

Barn har inte råd att åka på utflykt med skolan som det tas avgift för. Barn går till skolan utan att kunna läsa, inte för att de inte har lärt sig att läsa utan för att de inte ser tillräckligt bra därför att föräldrarna inte har råd att köpa glasögon.

Klyftorna ökar. 70 000 fler finns i utanförskap i dag. Om man tittar på den så kallade Gini-koefficienten som SCB har tagit fram ser man att klyftorna visserligen har ökat sedan 2000, men de har ökat dramatiskt mellan 2006 och 2009. Gini-koefficienten är det vanligaste sättet att räkna, även om ni försöker dölja er bakom andra siffror och försöker dölja fattigdomen både hos vuxna och hos barn.

33 000 välfärdsarbetare har fått sluta i kommuner och landsting. Det innebär att de utsatta barnen inte får en bra skola och bra kvalitet på fritidshemmen. De får inte läxhjälp på fritidshemmen, de får inte hjälp när de är sjuka och så vidare. Utöver att klyftorna ökar och att de sjuka och arbetslösa blir så hårt drabbade av er kallhamrade politik drabbar det även barnen.

Rädda Barnen kräver nu att ni ska utforma ett särskilt handlingsprogram för att motverka barnfattigdomen, men ni har inte lyssnat på dem. Ni vill inte följa vare sig Rädda Barnen eller rekommendationer från FN:s barnkonvention om att man faktiskt ska värna de allra minsta i samhället, nämligen barnen.

Det är er politik – ni står visserligen för det och jag respekterar det – att man blir frisk av att bli fattig. Jag delar inte den uppfattningen. Det sliter bara isär samhället. Folk blir fattigare och drivs ut på gatan. Detta drabbar de allra minsta, nämligen barnen. Så här kan vi inte ha det, Anders Borg.

Anf. 46 JOHNNY MUNKHAMMAR (M):

Fru talman! Det finns en rutin i politiken som innebär att regeringen alltid försvarar allting och säger att allting går bra. Man vill gärna försäkra väljarna om att man har gjort allting rätt så att allting går bra och man kan få fortsatt stöd.

På motsvarande sätt innebär rutinen att oppositionen ska säga att allting är jättedåligt, för om det är jättedåligt kanske man själv får chansen att komma till makten.

Prot. 2010/11:64

1 mars

*Svar på
interpellationer*

Ifall man påstår att allting är kanondåligt och att allting går fel tycker jag dock att man borde ha någon sorts referens till fakta när man bygger upp denna verklighet. Jag funderade mycket på denna interpellation när jag läste den och tittade på de fakta som fanns. Det står: ”Bit för bit monteras tryggheten ned i takt med att skatterna sänks.” Det skulle alltså vara så att vi har sänkt skatten, får mindre pengar till välfärd och därför har monterat ned tryggheten.

Skattesatserna *har* sänkts, och det är vi mycket nöjda med. Det gör nämligen att människor har mer pengar kvar, att arbete blir mer lönsamt och att jobben växer fram. Men trots att vi har sänkt skattesatserna har skatteintäkterna ökat med inte mindre än ungefär 87 miljarder mellan 2006 och 2010. Vi har mer pengar 2010 att fördela till trygghet och välfärd än vi hade 2006.

Första frågan jag tycker att man ska ställa sig är alltså: Hur kan man säga att sänkta skattesatser som leder till mer intäkter skulle kunna leda till sämre välfärd?

När det gäller barnfrågan och vems bord den påstods vara på tycker jag att den är på allas bord. Vi ska alla vara engagerade i att det inte ska finnas fattiga barn i Sverige. Det är otroligt viktigt. Så länge det finns *ett* fattigt barn i Sverige tror jag att vi kan vara överens om att detta är ett samhällsproblem vi ska engagera oss i. Vi ska se till att vi inte har fattiga barn i Sverige.

Om vi ska minska fattigdomen bland barn i Sverige måste vi dock fundera på vilken politik som kan leda dit. Är det så att den politik som har förts har förvärrat problemet, eller har den förbättrat situationen? Rädda Barnen påstår att barnfattigdomen ungefär har halverats sedan 1997, till ca 11 procent av alla barn. 11 procent är 11 procent för mycket. Vi ska inte ha fattiga barn i Sverige, men fortfarande har barnfattigdomen halverats sedan 1997.

Det är därmed uppenbart att den politik som har förts under lång tid har lett till att vi har färre fattiga barn. Då är det ju inte läge att kasta om politiken, utan vi ska fortsätta med den politik som har lett till färre fattiga barn och som bland annat handlar om att minska utanförskap och öka antalet människor som har jobb.

Det totala utanförskapet, där ungefär 1,2 miljoner människor levde i utanförskap på olika typer av offentliga ersättningar och inte kunde påverka sin egen situation eller utveckla sitt eget liv, har minskat. Det är ungefär 150 000 färre personer sedan 2006 som lever i utanförskap. 150 000 personer är ganska många människor som nu får en chans att komma tillbaka, utveckla sitt eget liv och få en inkomst i stället för låg offentlig ersättning.

Frågan är alltså: Hur kan denna minskning av utanförskapet bidra till ökad fattigdom?

Mina frågor är: Hur kan det komma sig att man säger att lägre skatter och högre intäkter leder till sämre välfärd? Hur kan det komma sig att man säger att politiken leder fel om barnfattigdomen har halverats sedan 1997? Hur kan det komma sig att man säger att ett kraftigt minskat utanförskap – trots finanskris, ska tilläggas – skulle bidra till ökad fattigdom när dessa människor kan få en ökad inkomst? Detta får jag inte ihop med fakta och verklighet. Kanske kan jag få hjälp på den punkten.

Anf. 47 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka Monica Green för en mycket viktig interpellation om tillståndet i vårt land i dag.

Jag noterar finansministerns svar och Johnny Munkhammars inlägg och tänker på George Orwells *1984*. Mot språket och den andra beskrivningen, så som en debattartikel jag läste i Aftonbladet i dag som också handlade om fattigdom och möjligheten att få bostad här i Stockholm, säger Moderaterna: Vi stoppade ombildningen till bostadsrätter.

Javisst – när man hade drivit ut mångfalden av hyresrätt. Så argumenterar man även när det gäller arbete och arbetslöshet. Det är naturligt att det är fler som har ett arbete när vi har en befolkningstillväxt. Med det försöker man dölja verkligheten, nämligen att det som var massarbetslöshet 2006 har ökat. Den är 1 ½ procent högre än när den socialdemokratiska regeringen lämnade. Vi har en långtidsarbetslöshet som har ökat med 33 procent, och framför allt: Bortom statistiken har vi någonting som är oerhört allvarligt.

Jag läser i fredagens LO-tidning om Birgitta Almroth. Hon var ett föredöme, enligt finansministerns politik för att arbeta mer. Hon jobbade mer och mer 1999, när hon och andra insåg att hon var inne i en ond karusell. Hon drabbades av ohälsa och har gått runt, runt i olika system. Hon har sagt att hon vill arbeta. Nu har hon fått svaret: Du är utförsäkrad. Du är bortom Försäkringskassan, liksom så många andra människor i vårt land.

Beskedet till Birgitta Almroth, vilket hon så tragiskt utvecklar i LO-tidningen, är försörjningsstöd. Anders Borg borde vara väl medveten om att försörjningsstödet ökar i nära nog alla landets kommuner. Sälj bilen! Sälj sommarstugan! Gör dig av med de tillgångar du har sparade på banken till din ålderdom, barn eller barnbarn! Detta är en verklighet som möter allt fler i vårt land.

Ni använder flott retorik långt bortom verkligheten, bland människor ni plågar i avsikt att öka klyftor därför att ni tror att det driver ned lönerna. Så ändrar ni på maktrelationer i vårt samhälle.

Jag vill fråga dig, Anders Borg: Tycker du att den kvinna jag nämner har fått se en ökad välfärd och mer jämlika levnadsvillkor?

Anf. 48 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det är viktigt att vi för diskussioner utifrån sakförhållanden. Låt mig redogöra för fyra sakförhållanden.

Sverige har den kanske jämnaste välfärdsfördelningen av alla länder i Europa och inom OECD-området. Det är den jämnaste välfärdsfördelningen, tillsammans med de övriga nordiska länderna.

Sverige har den jämnaste inkomstfördelningen. Vi har en absolut fördel när det gäller välfärdsfördelningen, men vi har också bland de allra mest jämna inkomstfördelningarna bland industriländerna och de europeiska länderna.

Risken att drabbas av materiell utsatthet är lägst i Sverige, tillsammans med en handfull länder till i Europa.

Risken för absolut fattigdom är väldigt låg i Sverige i förhållande till praktiskt taget alla andra länder.

Prot. 2010/11:64

1 mars

*Svar på
interpellationer*

Detta är sakförhållanden; det är så det ser ut. Det land som Monica Green och Peter Persson beskriver som sönderslitet och isärdraget är alltså världens mest jämlika land.

Detta beror på att regeringen har haft två tydliga prioriteringar. Det är arbetslinjen: Sysselsättningen har sedan vi tillträdde ökat med 160 000. Utanförskapet pressas tillbaka i vid mening. Samtidigt har vi prioriterat välfärden. Framför allt har vi prioriterat välfärdens kärna, nämligen att återupprätta utbildningssystemet. Social rörlighet bygger på att utbildningssystemet erbjuder alla människor en god chans och start i livet.

Genom en bred prioritering av välfärden – hälso- och sjukvård, äldreomsorg och barnomsorg för alla oavsett inkomst – säkrar vi en omfördelning som inte underminerar drivkrafterna för arbete.

Mot detta står de socialdemokratiska åren då förmögenhetsskillnaderna och inkomstskillnaderna ökade och välfärdsklyftorna fördjupades på ett dramatiskt sätt därför att man misslyckades med arbetslinjen. Det skapades inga nya jobb i privat sektor under 70- och 80-talen. Det tillfördes därmed inte resurser för att säkra välfärden.

När man tappar arbetslinjen, glömmar bort att full sysselsättning är grunden för rättvisa och glömmar bort att trygghet för människor bygger på att de faktiskt arbetar tappar man också välfärden. Det är därför revalorerna har blivit så tydliga, framför allt i skolan. Socialdemokraterna avvecklade kunskapslinjen.

Man undergrävde lärarens auktoritet, man undergrävde kunskapens grundläggande roll för social omfördelning. Det var därför klyftorna ökade. Det är de klyftorna vi nu börjar vända tillbaka ifrån. Det första och grundläggande steget i rätt riktning är arbetslinjen. När människor kan försörja sig på egen lön bygger vi ett samhälle som hänger ihop och där människor vet att det är både en skyldighet och en rättighet att arbeta, där man ska göra rätt för sig genom eget arbete, där man inte bygger ett långvarigt utanförskap för att förpassa människor till förtidspension och passivitet.

Socialdemokraterna har bundit sig till en veklighetsbild där Sverige numera är världens sämsta land. Allting svartmålas.

Vi fick i dag tillväxtsiffror från nationalräkenskaperna och Statistiska centralbyrån – 7,3 procent. Det är den starkaste tillväxt vi upplevt kanske någonsin under den tid vi har kvartalsräkenskaper för Sverige, starkare än i något annat europeiskt land.

Det är klart att det här kommer att innebära att vi kan fortsätta att pressa tillbaka arbetslösheten, fortsätta att pressa tillbaka utanförskapet. När vi möter väljarna 2014 kan vi, om inte en ny kris inträffar, visa att socialbidragstagandet och fattigdomen har pressats tillbaka genom viktiga välfärdsreformer byggda på en arbetslinje där vi lyckas reparera skadorna av ett socialdemokratiskt decennielångt misslyckande.
(Applåder)

Anf. 49 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Man undrar om Anders Borg tror på sig själv, men han kom i gång rejält i alla fall, och det är vackert så. Med retorik kommer man långt, men det är viktigt att känna till verkligheten. Verkligheten, Anders Borg, talar om någonting helt annat.

Ja, det finns många som har det bra i Sverige. Johnny Munkhammar påstår, och även Anders Borg, att jag säger att allt är svart i Sverige. Jag kan berätta för Anders Borg att det finns väldigt många som har det bra, däribland jag och du, Anders Borg. Vi har fått skattesänkningar, enorma skattesänkningar, som vi ska använda till något som ni påstår skapar arbeten. Vi har fått det bättre. En medelklass har fått det bättre. De som har pool i Spanien har fått det bättre, för de kan få göra RUT-avdrag på poolpojken's arbete. De som anställer en hemhjälp till sitt barn för att göra läxorna i hemmet har fått det bättre. De barnen drar ifrån just nu.

Väldigt många har fått det bra, och en mycket liten del har fått det gigantiskt mycket bättre eftersom ni sliter isär Sverige. Det kan ni inte komma ifrån. Gini-koefficienten, som SCB har tagit fram, visar på att klyftorna ökar. Sedan kan ni hitta på andra siffror att gömma er bakom och påstå att de sjuka och arbetslösa egentligen inte har det så dåligt som vi socialdemokrater påvisar. Men verkligheten visar någonting helt annat. När man kommer ut på Arbetsförmedlingen och besöker de sjuka människorna hör man dem säga: Jag tvingas gå från hus och hem. Jag blir utförsäkrad. Jag stoppas in i en åtgärd som kallas fas 3, och jag kommer aldrig ur den. Det är den borgerliga regeringen som har bundit mig fast i fas 3-åtgärden.

Det är så människor säger ute i verkligheten. Ni har sett till att vi har 3 000 färre lärare i det här landet. Ni har sett till att det är 33 000 färre välfärdsarbetare därför att ni tycker att människor ska skaffa sig egen hemhjälp och läxhjälp och andra saker som vissa kan komma i åtnjutande av. Det finns exempel som diskuterades tidigare i kammaren i dag på att förståndshandikappade barn inte ens får gå till skolan längre därför att skolan säger: Vi kan inte ta hand om dig längre.

Det är också en verklighet, Anders Borg. Sedan kan du titta på dem som har det glassigt och säga: Oj, vad fint det är. Vad bra jag har det med mina barn ute i skogen, och jag har fått en skattesänkning.

Ja, visst, men det handlar inte bara om dig och mig, Anders Borg. Det handlar om dem som har det svårt i samhället. De politiker som ställer upp på dem som har det allra svårast, till exempel de fattiga barn som blir vräkt, hedrar jag mycket mer. Kanske det är så att ni gullar med en medelklass, och det är väldigt många. Ni vann valet senast bara för det, men snart kommer alla de att inse att det inte är så bra att bygga upp ett samhälle där man blir rädd för de fattiga, där man måste bygga upp staket runt vissa tjugiga samhällen som i en del länder. Man blir så rädd för dem som ni har gjort det sämre för att man inte kan hålla ihop landet längre.

Alla mår bra av jämlikhet. Läs *Jämlikhetsanden*, Anders Borg, gör det! Påstå sedan inte att det är bra att göra de fattiga fattigare och säg inte heller: Vi gör inte det, vi är ett så jämlikt samhälle.

Det pratas mer och mer om lägre löner för ungdomar och tryggare anställningar för ungdomar eftersom de, som ni påstår, är lata och inte tar vilket jobb som helst. Bara de får lite lägre löner tar de säkert de jobben. Om det är er vision, om ni tror att det är politiken kommer ni att slita isär samhället ännu mer. Det talar verkligheten. Så kan vi inte ha det, Anders Borg!

Anf. 50 JOHNNY MUNKHAMMAR (M):

Fru talman! Monica Green sade att med retorik kommer man långt. Men man kommer längre om man har fakta rätt. På de tre punkter som jag räknade upp kom det inte något svar.

Skattesatserna har sänkts, men vi har högre skatteintäkter nu som ger mer pengar till välfärden. Därför har vi kunnat prioritera välfärdens kärna – sjukvård och skola. Detta kunde du, Monica, inte säga någonting om därför att vi har mer pengar nu i motsats till vad du tidigare påpekade.

Enligt Rädda Barnen har barnfattigdomen halverats i Sverige sedan 1997, och det är väl någonting som vi ska välkomna. Jag tycker att Monica Green ska tycka att det är bra. Vi kan väl applådera den förbättringen och säga att vi ska köra mer på den politik som har lyckats och som handlar om arbete i stället för bidrag och som gjort att utanförskapet har minskat med åtminstone 150 000 personer, som också minskar fattigdomen.

På de tre punkterna, som handlar om fakta och verklighet, hade du inga svar. Du hade inga belägg för dina påståenden och den svartmålning som du ägnade dig åt.

Sedan tar du upp anställda i välfärden och säger att antalet har minskat dramatiskt. En person som till äventyrs slutar på en kommunal skola och börjar på en friskola räknar ni inte med. Om man jobbar på en friskola eller en fristående vårdcentral är det väl också ett välfärdsjobb och någonting som är bra för medborgarna.

Det påstås här att Gini-koefficienten visar att inkomstskillnaderna ökar. I så fall skulle jag rekommendera en rapport som LO kom med nyligen. Ni har en tendens att tycka att LO har belägg för sina ståndpunkter. LO menar att Gini-koefficienten visar att skillnaderna har minskat när det gäller de allra högsta inkomsterna under de senaste åren. I så fall har Sverige blivit ett ännu mer jämlikt land, från att ha haft de mest jämlika inkomster till att bli ännu mer jämlikt.

Retorik kommer man ganska långt med. Svartmålning kommer man kanske ganska långt med, fast fakta och verklighet håller bättre, och verkligheten visar 7,3 procents tillväxt, ökad produktivitet, fler jobb. Det är väl någonting som är bra, och det minskar fattigdomen. Lägg inte om politiken när det börjar gå bättre!

Anf. 51 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Det är i sanning resor som företas i denna kammare. Johnny Munkhammar beger sig till LO för att hämta fakta, och finansministern lär ha konverterat från nyliberalismen till konservatismen. Det är i och för sig en glädjande resa. Men där har ni erövrat den dystra ståndpunkten, den mörka människosynen att människan bara med tvång kan förmås, inte med lust och glädje. Så tror man att för att skapa ett samhälle som utvecklar kraft och större resurser måste man plåga dem som inte finns i arbetskraften, dem som är arbetslösa, dem som är sjuka. Så skapas utanförskap, så skapas fattigdom.

Men det är inte bara fråga om den konservatives dystra människosyn utan också om en kvardröjande idé, nämligen att det ska handla om att riva ned lönenivåerna och förändra maktrelationerna i vårt samhälle, precis som de dimridåer Munkhammar försöker prestera när han talar om skattetillväxten. Men fördelningen mellan det gemensamma och det

privata är alltid till förfång för barnen och utjämningspolitiken, och det är vad det handlar om.

Prot. 2010/11:64
1 mars

Anf. 52 ISAK FROM (S):

Fru talman! Precis som Anders Borg, finansministern, säger har den borgerliga regeringens politik i allt väsentligt vänt sig till och utformats för människor i tillsvidareanställning med fasta jobb. Jobbskatteavdrag och neddragningar i socialförsäkringssystemen visar detta med all tydlighet. Vad som också visar sig är att skillnaderna i övriga grupper – barn, pensionärer, sjuka och arbetslösa – ökar. Den gruppen har det inte lika lätt med den moderatledda regeringen, men det är ju också meningen.

Har då risken för barnfattigdom och fattigdom i allmänhet ökat med den borgerliga regeringen? Ja, all mätning visar att under de snart fem åren med borgerligt styre har den i vart fall inte minskat.

Fru talman! Moderaterna gjorde ett stort nummer i valrörelsen av att kommunerna bara ska syssla med välfärdens kärna. Johnny Munkhammar var inne på samma sak här. Många undrar vad som egentligen ligger i begreppet välfärdens kärna. Samtidigt som många undrar över det här lyfter regeringen över kostnaderna till kommunerna. Socialbidragen ökar. Finansiering av järnvägar, vägar och flygplatser lämnar man över till kommunerna. Är det välfärdens kärna? Eller kan det vara något annat som ligger i välfärdens kärna?

Kan det vara så att det borde vara jämlika förutsättningar för barnen att nyttja musikskolan, att delta i friluftaktiviteter, att delta i idrottsföreningen? Och kan det vara så att kostnaderna också här har ökat under den borgerliga regeringen? Det har vi inte fått svar på.

Vad ligger i välfärdens kärna? Vad är det som faktiskt minskar skillnaderna? Är det en kommunal, stark finansiell sektor som kan utjämna skillnaderna? Eller är det så, precis som Monica Green är inne på här, att skillnaderna under den borgerliga regeringen har ökat och att samhället slits isär? Det vill vi ha reda på.

Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Låt oss till att börja med återigen klargöra tre grundläggande utgångspunkter. Sverige är en välfärdsstat. Vi har de minsta välfärdsflyftorna av praktiskt taget alla länder i världen. Vi har bland de lägsta inkomstskillnaderna. Vi har bland de lägsta riskerna för absolut fattigdom och materiell deprivering i EU. Vi är ett väl fungerande välfärdsland. Det är naturligtvis väldigt bra. Det är så det ska vara. Trygghet och välfärd är ett mål för politiken och för att skapa bra levnadsförhållanden för alla medborgare. Det är det som är vår utgångspunkt i synen på den svenska modellen.

Det som skiljer oss och Socialdemokraterna åt är naturligtvis den fulla sysselsättningen. Vi tror att rättvisa, trygghet och välfärd byggs på att människor har en skyldighet och en möjlighet att försörja sig på eget arbete. Vi har 160 000 fler i arbete än när vi tillträdde, trots den värsta krisen sedan depressionen. Vi har en arbetslöshet som faller snabbare än i något annat land i Europa, med undantag för Malta.

Det här är ett resultat av en medveten politik för att återupprätta arbetsvärdet. Och här går skiljelinjen mellan oss och Socialdemokraterna.

Svar på
interpellationer

Det behöver vi inte sticka under stol med. Vi vill representera alla de människor som tror på arbete, som tror på eget ansvar, som tror på att man genom förkovran, eget slit och ansvarstagande förbättrar sin egen och de sinas situation. Tillsammans med andra människor förbättrar man då också samhället.

Skiljelinjen går också i synen på välfärdens kärna. Det är alldeles riktigt. Genom vår arbetslinje, genom de skatteintäkter som Johnny Munkhammar talar om har vi resurser att prioritera välfärdens kärna. Det som Socialdemokraterna i decennier har nedprioriterat, nämligen det mest viktiga för omfördelning och social rörlighet, är kunskap, att det finns en lärare som undervisar i en klass som vet vad den håller på med, som känner en stolthet över sitt yrke och sin kompetens, inte en flumskola som bygger på att bara de med akademiskt orienterade föräldrar och läxläsning i hemmet får stöd.

Den skolpolitik som Socialdemokraterna lade grunden till var en skola som minskade möjligheterna till rörlighet genom att satsa på kunskap och kompetens. Allra tydligast och allra värst är det när det gäller yrkesutbildningarna. Sverige och Finland har den kanske absolut sämsta utvecklingen av de europeiska länderna på grund av att man nedprioriterat yrkesutbildningen, på grund av att man vägrat lärlingssystem, på grund av att man akademiserat de praktiska utbildningarna.

Socialdemokraternas ansvar för de växande klyftorna är blytungt. Det är blytungt därför att man prioriterade bort full sysselsättning, blytungt därför att man prioriterade bort kunskapen, blytungt därför att man därför inte kunde prioritera välfärdens kärna: skola, barnomsorg och äldreomsorg av god kvalitet för alla medborgare.

Sverige är inte perfekt. Vi har mycket att göra. Sverige är ett land som ska utvecklas. Men den grundläggande samhällsmodellen med en stark välfärdsstat kombinerad med en arbetslinje är modern och framstegsvänlig. Då har vi inte råd att backa tillbaka till utanförskap och arbetslöshet, att människor fastnar utanför arbetsmarknaden, att det inte lönar sig att arbeta, till synsättet att man får det sämre därför att de som arbetar får mer i plånboken och att egen ansträngning och eget arbete inte är en grundläggande dygd i ett samhälle. Där har vi en grundläggande skiljelinje. Vi står för välfärd och trygghet. Socialdemokraterna står för arbetslöshet och utanförskap.

Anf. 54 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Återigen, det låter bra, men i praktiken är det något helt annat. Det är ju tjuusigt att påstå att man står för en välfärdsstat.

I början, när Anders Borg var ny som finansminister, berömde han socialdemokratin för att ha byggt upp ordning och reda i ekonomin, och han berömde Göran Persson för att vi hade starka statsfinanser och så vidare. Han har försökt att glömma bort det där nu, därför att han vill påstå att allt det dåliga kommer från oss. Och han påstår att det är vårt fel att barnen inte lyckas i skolan i dag, som även skolministern brukar säga. Det går nämligen inte att ändra på 20 år, brukar skolministern säga. Men ni har tydligen inget ansvar alls. Antingen är det internationell finanskris, och då är det inte ert fel och ni kan inte göra någonting åt det. Eller också är det vårt, Socialdemokraternas, fel. Och då kan ni tydligen heller inte göra någonting åt det.

Ni har sett till att 3 000 färre lärare finns i skolan i dag, 33 000 färre i välfärden, inklusive de som jobbar i privata sektorn. Det har du själv skrivit, Anders Borg, i propositionen som kom i höstas, så det finns svart på vitt att välfärdsarbetare som är skattefinansierade, nämligen privata och offentliga, har försvunnit.

Ni har sett till att de som är friska och de som har ett arbete har fått det bra, och socialbidragen ökar. Ni påstår att ni har en jobblinje trots att vi har en mycket högre arbetslöshet nu än 2006, när ni vann valet. Då hade vi 6 procent. Det kallade ni för massarbetslöshet, och så kunde man inte ha det. Nu påstår Anders Borg att vi ska vara nöjda med det. Anders Borg är jättenöjd med samhället i dag.

Jag är inte nöjd. Jag är inte nöjd förrän alla barn har möjlighet att gå till skolan och få hjälp och få läxhjälp. Jag är inte nöjd förrän alla har ett arbete och kan utföra ett arbete. Och jag är inte nöjd förrän alla som är sjuka får den hjälp de behöver.

Jag tycker inte att man ska påstå en massa saker om det här vackra samhället som inte är sant. Jag tycker att man ska vidta åtgärder mot det som är fel och inte stå här med sin förnöjsamhet.

Anf. 55 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag konstaterar att jag fortfarande inte har fått något svar på vad som egentligen ingår i välfärdens kärna.

Frihet och värdighet kommer med förutsättningen att försörja sig, att ha en lön som man kan försörja sig på.

Fru talman! Alla föräldrar vill kunna försörja sig själva. Man vill kunna köpa glasögon till sina barn. Man vill kunna skicka sitt barn på en skolorsa. Man vill också kunna köpa kläder när det är kallt på vintern. Så är det inte i dag.

Finansministern gick mycket in på skolan. Jag måste kommentera det. Jag var själv utbildningsnämndens ordförande under förra mandatperioden, och jag kan hålla med om att det finns stora skillnader över landet. Överlag har vi dock bra skolor. Jag har själv varit ansvarig för teknikcollege i min hemkommun. Där har samtliga som gått ut fått arbete. Finansministern är välkommen att komma till Norsjö och se hur det fungerar, för det behöver nog spridas över landet.

Jag väntar på att lärarkåren ska resa sig. Både finansministern och utbildningsministern har under många år rackat ned på lärarkåren som om den vore helt värdelös. Så är inte fallet. Det som har hänt är att skillnaderna har ökat och att vissa lärare inte har fått de förutsättningar de behöver. Vi är eniga om att detta behöver styras upp. Men låt oss hålla oss till sanningen. Många skolor är bra skolor, och de flesta lärare gör ett utmärkt jobb.

Anf. 56 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Låt oss konstatera att Sverige är det land i världen som har minst välfärdsklyftor. Vi har små inkomstskillnader, och vi förstärker jämlikheten genom att erbjuda alla medborgare bra sjukvård, bra äldreomsorg, bra barnomsorg och bra skola oavsett inkomst genom en gemensam välfärdssektor.

Detta är vi överens om i Sverige. Skiljelinjen går vid arbetslinjen. Det är där skiljelinjen blir tydlig. Socialdemokraterna byggde upp skillnader i

Sverige genom att utvisa människor från arbetsmarknaden. Det var därför förmögenhetskonzentrationen förstärktes och utanförskapet och inkomstskillnaderna växte under den långa period som Socialdemokraterna hade makten under 90-talet. Det var kanske allra tydligast under deras sista mandatperiod. Trots mycket stark tillväxt steg arbetslösheten år efter år. Trots mycket stark tillväxt förvärrades utanförskapsproblematiken.

Nu ser vi 7,3 procents tillväxt. Sysselsättningen vände upp tidigt i återhämtningen efter krisen. Vi har 5 procents ökning av privat sysselsättning – detta i en ekonomi där det inte skapades nya jobb i privat sektor under decennier av socialdemokratiskt styre.

Det här är viktigt eftersom skiljelinjen går här. Tror vi på arbetslinjen och arbetets värde? Eller vill vi höja skatten för alla löntagare och bygga upp bidragssystemen? Det är skiljelinjen. Socialdemokraterna prioriterar inte välfärd; de prioriterar alltid utanförskap och arbetslöshet. Vi prioriterar full sysselsättning och välfärd. Det är den grundläggande skiljelinjen i svensk politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2010/11:204 om Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och Sveriges agerande i fråga om asylprocessen

Anf. 57 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Christina Høj Larsen har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att Sverige ska agera i enlighet med landets förpliktelser enligt den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, alltså Europakonventionen. Frågan tar sin utgångspunkt i en dom från Europadomstolen.

Regeringen har ett ansvar för att fortlöpande säkerställa att Sverige lever upp till sina internationella åtaganden och att den lagstiftning som enskilda, myndigheter och domstolar har att följa och tillämpa är i överensstämmelse med till exempel Europakonventionen såsom den utvecklas genom Europadomstolens praxis.

Jag följer av den anledning noga utvecklingen både internationellt och nationellt på det migrationsrättsliga området för att se om lagstiftningen lever upp till de krav som ställs.

Migrationsverket och migrationsdomstolarna har att inom ramen för gällande rätt ta ställning till vad Europadomstolens uttalanden kan ha för inverkan på handläggningen och prövningen av ärenden och mål på migrationsrättens område. Migrationsöverdomstolen kan som prejudikatinstans i ett överklagat mål meddela vägledning för rättstillämpningen.

Min bedömning är att det inte finns behov för regeringen att nu vidta åtgärder av de skäl som anges i interpellationen.

Anf. 58 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Billström för svaret. Egentligen vill vi inte veta, för tortyr speglar människans grymmaste fantasi. Kanske är

det därför vi värjer oss mot berättelserna om slag, elchocker, våldtäkter och utdragna naglar. Vi värjer oss mot den obegripliga uppfinningsrikedom som människan kan uppvisa i sin ondska. Vi värjer oss också mot den utsatthet som tortyroffret måste känna just då i händerna på sin bödel. Vi vill inte veta att människan kan vara så grym eller att hon kan vara så ensam.

Vi är dock inte så fega att vi stoppar fingrarna i öronen och nynnande låtsas som ingenting. I stället har världssamfundet skapat konventioner och överenskommelser för att skydda det vi ser som grundläggande mänskliga rättigheter, nämligen rätten till liv, säkerhet och hälsa oberoende av kön, religion, sexuell läggning, etnisk eller politisk tillhörighet.

Europakonventionen, som sedan 1995 är inskriven i svensk lag, ger oss otvetydigt besked. Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling. Europadomstolen har i sin praxis tolkat konventionen så att tortyrförbudet också innefattar förbud mot att avvisa eller utvisa någon om det föreligger risk för att denne ska utsättas för tortyr.

Det är just detta, fru talman, som vi ska tala om i dag.

Europadomstolen har dessutom flera gånger slagit fast att tortyrförbudet och förbudet att avvisa någon är undantagslöst.

Det är glasklara besked som ger oss i Sverige skyldighet att göra det enda rätta, nämligen att erbjuda skydd och trygghet åt asylsökande som torterats. Ändå verkar inte svenska myndigheter vilja veta.

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna avkunnade i mars 2010 dom mot Sverige i ett principiellt mycket viktigt mål mellan en iransk asylsökande och Sverige. Eftersom Sverige avstod från att överklaga domen vann den laga kraft i juni. Domen innebär att Sverige omedelbart måste genomföra långtgående förändringar i asylprocessen.

Domen slog fast två principer. Den första är att det åligger Migrationsverket att på eget initiativ utreda anledningen till skadorna om en asylsökande framför något som tyder på att denne har utsatts för tortyr. Domstolen tillbakavisade regeringens argument om att det är den sökande själv som ska skaffa ett sådant utlåtande. Domstolens krav är rimligt eftersom en tortyrutredning kostar mer än 10 000 kronor och inte omfattas av rättshjälp. De flesta asylsökande har alltså inte möjlighet att bekosta detta själva.

Den andra principen är att bevisbördan övergår till Migrationsverket om utredningen finner bevis för tortyr. Med andra ord måste Migrationsverket bevisa att det inte föreligger risk för tortyr vid en avvisning. Domstolen underkänner alltså Migrationsverkets nuvarande handläggning där det ofta blott konstaterats att den sökande inte gjort troligt att tortyren kommer att upprepas i hemlandet.

Jag vill gärna tro att Tobias Billström är en av dem som vågar lyssna. Det är regeringens skyldighet att se till att Sverige följer Europakonventionen och domstolens beslut. Frågan kvarstår alltså. Vad tänker statsrådet göra för att omedelbart visa världen att Sverige inte lämnar tortyrens offer ensamma med sina bödlar igen?

Anf. 59 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Regeringen är en varm anhängare av Europakonventionen och Europadomstolen och tar på stort allvar sitt ansvar för att den

svenska lagstiftningen ska vara i överensstämmelse med konventionen såsom den utvecklas genom Europadomstolens praxis.

Det kan vara värt att minnas hur det faktiskt ser ut. Jag delar inte uppfattningen att vi i Sverige värjer oss mot vårt ansvar att ställa upp för de människor som behöver skydd undan förtryck och förföljelse. Tvärtom mottog asylsystemet i Sverige förra året 32 000 asylansökningar, vilket gjorde Sverige till det tredje största asyllandet i Europeiska unionen. Det är bara Frankrike och Tyskland som är större.

Sedan 1995 gäller Europakonventionen som svensk lag. Den har dessutom en särställning eftersom andra författningar enligt grundlag inte får meddelas i strid med våra förpliktelser enligt konventionen. Den här i rättsordningen erkända principen om så kallad fördragskonform tolkning innebär vidare att de rättstillämpande myndigheterna i möjligaste mån ska tolka svensk rätt i förenlighet med våra internationella förpliktelser – alltså precis som interpellanten sade. Detta gäller också på migrationsrättsens område.

Europakonventionen har haft en påtaglig inverkan på de svenska förhållandena, bland annat till följd av Europadomstolens domar som bidragit till att stärka skyddet för mänskliga rättigheter i Sverige.

Som jag har sagt tidigare är det Migrationsverket och domstolarna som svarar för rättstillämpningen. Enligt nu gällande instansordning har regeringen inte någon praxisbindande funktion på detta område. Regeringen är också förhindrad att lägga sig i myndigheters tillämpning av lag i enskilda fall.

Jag följer naturligtvis fortlöpande rättsutvecklingen på asylområdet. Om utvecklingen visar behov av lagändringar föreslår jag regeringen att lämna en proposition om detta till riksdagen. Det kan naturligtvis också gälla en fråga som Europadomstolen har uttalat sig i.

I utlänningslagen finns inte några uttryckliga bestämmelser om utredning och bevisbörda som är oförenliga med den dom av Europadomstolen som Christina Høj Larsen hänvisar till i debatten. Min bedömning är, som jag har sagt, att domen inte kräver någon ny lagstiftning. Den aktuella domen har lagts ut på domstolarnas hemsida och på regeringens hemsida för mänskliga rättigheter. Den har också skickats till de berörda domstolarna och myndigheterna. En rapport om regeringens åtgärder har av Utrikesdepartementet lämnats till Europarådets ministerkommitté i december 2010.

Avslutningsvis vill jag tillägga att Justitiedepartementet inför ikraftträdandet av domen förde en dialog med Migrationsverket om eventuella konsekvenser av domen, vilket beaktades i budgetarbetet för utgiftsområdet.

Anf. 60 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Vi vill egentligen inte veta. Vi vill inte tänka på att medlemmar ur den iranska oppositionen har fängslats och torterats av regimen för att de har andra politiska idéer än makthavarna. Vi vill inte tänka på att de har hängts upp i rep i taket, genomgått skenavrättningar, fått tänderna utslagna och misshandlats så att urinen varit full av blod. Ändå är det just så, även i detta ögonblick. Vi vill inte tänka på att medlemmar ur oppositionen i Bangladesh torterats, att de har fått naglarna utdragna,

blivit misshandlade och hållits i mörka isoleringsceller i många dygn bara för sina tankars skull. Ändå är det just så, även i detta ögonblick.

När dessa människor äntligen på farliga rutter och till ett högt pris lyckats ta sig till Sverige förväntas de på ett sammanhängande och sakligt sätt kunna redogöra för det värsta och svåraste. De ska i rätt ordning och konsistent berätta om det ofattbara, vad människan är kapabel till och hur det kändes. De ska berätta om det skamfulla, det sexualiserade våldet och hur det gick till. Det är mycket höga krav vi ställer på dessa människor – kraven på sammanhängande, konsistenta berättelser. Självklart lever inte alla asylsökande upp till dessa höga krav – ibland för att de faktiskt inte har skäl att få stanna men ibland för att deras skäl inte har bedömts.

Sverige har det skamfulla rekordet i antalet fällningar i Committee Against Torture, en FN-kommitté. Kommittén tar avstånd från Migrationsverkets sätt att nedvärdera trovärdigheten hos den sökande som ändrat uppgifter under ärendets handläggning, och man betonar att just svårigheter att presentera en sammanhängande berättelse kännetecknar människor som genomlevt svåra trauman och lider av posttraumatisk stress.

Åtta månader efter att domen vunnit laga kraft finns det inget som tyder på att svenska myndigheter och domstolar följer den. En rundringning bland erfarna ombud visar att domen inte på något sätt har satt spår i vare sig handläggning eller bedömning av ärenden. Asylsökande får fortfarande inte sina tortyrskadeutredningar. De få som görs bekostas av Vänsterpartiets fristatsfond och andra frivilliga. Det är allvarligt.

Ännu värre än tanken på den tortyr som människor redan tvingats utstå är tanken på att Sverige skulle avvisa människor till samma bödlar som de just flytt från och att Sverige skulle medverka till att till exempel iranska oppositionella skickas i armarna på en regim som redan en gång försökt krossa dem genom tortyr. Det är en skuld vi i Vänsterpartiet inte är beredda att bära och som vi inte tror att majoriteten svenskar vill svara för.

Min fråga är: Hur kan migrationsminister Billström garantera att ingen asylsökande skickas tillbaka till upprepade tortyr så länge Sverige inte följer Europadomstolens dom och ger möjlighet till en tortyrskadeutredning?

Anf. 61 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Vi har ambitionen att vara ett land som erbjuder skydd för dem som verkligen behöver det. Det tycks jag och interpellanten vara överens om. Det är viktigt att understryka att vi bör ha en rättsprocess som är rättssäker. Det betyder att stå upp för den idé som instans- och processordningen representerar, det vill säga idén att fristående migrationsdomstolar prövar trovärdigheten hos de människor som lämnar in asylansökningar i Sverige.

Låt mig erinra om att något uttalande om att svensk lag behöver ändras i ett visst avseende inte görs av Europadomstolen i den aktuella domen. Jag tycker att Christina Höj Larsen gav ett annat intryck. Det är viktigt att klara ut detta. Det finns alltså inte något uttalande från Europadomstolen, i den dom som har avkunnats, om att vi behöver ändra den svenska lagstiftningen. I den mån domen föranleder någon ändring i rättstillämpningen från Migrationsverkets och domstolarnas sida är det

Prot. 2010/11:64

1 mars

Svar på
interpellationer

en fråga för dem att bedöma. Vänsterpartiet har ibland svårt med uppdelningen mellan lagstiftande, verkställande och dömande makt. Montesquieus 1700-talsidé ligger till grund för hur vi bedömer och hur vi har utvecklat vårt samhälls- och styrelseskick. Det är det vi pratar om.

Migrationsöverdomstolen kan, som jag redan har nämnt, efter prövningstillstånd i ett överklagat mål ge vägledning för rättstillämpningen. När det gäller frågan om utredningsskyldighet och vilken betydelse Europadomstolens dom kan ha i det här sammanhanget har Migrationsöverdomstolen gett prövningstillstånd i ett mål. Inom en nära framtid kan vi alltså i detta hänseende räkna med en praxisbindande dom av överdomstolen. Det är helt i enlighet med hur instans- och processordningen är avsedd att fungera enligt riksdagens beslut från 2005.

Sverige har också ett ansvar att se till att vi inte bara följer konventionstexten utan också erbjuder en välfungerande ordning för att pröva asylärendena. Det är viktigt att understryka att jag har inhämtat hos Migrationsverket att personalen omedelbart uppmärksammades på domen för att de skulle kunna beakta den, utan något ställningstagande när det gäller om bevisbördans fördelning i svensk asylprocess skulle ha förändrats genom domen. Hänvisning till Europadomstolens dom har, enligt vad jag har erfarit, skett av den asylsökandes ombud sedan domen blev känd. Migrationsverket och de olika migrationsdomstolarna har i enskilda mål haft att ta ställning i berörda avseenden.

Vi har, som sagt, prövningstillståndet från Migrationsöverdomstolen. Det ska bli intressant att se vad det leder till.

Anf. 62 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Vänsterpartiet har inga problem med att förstå ansvarsfördelningen. Däremot är jag tveksam till om ministern förstår det. Det är smärtsamt att veta. Vi vill inte att tortyr ska förekomma. Det vill inte jag, och säkert inte migrationsminister Tobias Billström heller. Vi kan välja att lyssna till berättelserna, vi kan välja att se spåren av tortyr och vi kan välja att agera när svenska myndigheter och domstolar inte följer Europadomstolens beslut. Det är regeringens och därmed statsrådets yttersta ansvar.

I dagens Expressen konstaterar integrationsminister Ullenhag att Sveriges brott mot mänskliga rättigheter inte är enskilda misstag utan ibland systematiska problem. Tänk om även statsrådet Billström kunde inse det.

Billström har alla möjligheter att visa att Sverige ser, hör och agerar när det gäller alla människors rätt att slippa våld, tortyr och kränkningar. Om regeringen inte gör det är det inte bara obegripligt ur ett snävt människorättsperspektiv. Det ger även omvärlden signalen att Sverige inte längre har ambitionen att delta i arbetet för mänskliga rättigheter genom att själv följa Europadomstolen. Hur ska vi då kunna kräva det av andra?

Jag känner igen det statsrådet säger. Det verkar vara en avgörande del av regeringens politik att inte agera, inte ta ansvar. Jag får intrycket att regeringens viktigaste flyktingpolitiska ställningstagande är att inte kommentera enskilda ärenden och inte lägga sig i Migrationsverkets beslut. Det vill jag inte heller att migrationsministern ska göra. Det är viktigt att asylprövningen inte är politisk utan oberoende, rättvis och rättssäker. Det är vi överens om. Däremot kräver jag att Billström tar ansvar för flyktingpolitiken. Det innebär bland annat att se till att Migrat-

ionsverket följer Europadomstolens domar. Det kan enkelt göras genom till exempel ett regleringsbrev. Det borde ha skett i december 2010. Frågan är om statsrådet fortsatt väljer att blunda för verkligheten eller om han vill ta aktivt ansvar och agera.

Prot. 2010/11:64
1 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 63 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Jag förstår inte riktigt hur Christina Höj Larsen ska få ihop detta när hon å ena sidan säger att hon tycker att vi inte ska ha en politisk process och ger mig rätt i detta, och när hon å andra sidan hävdar att det inte sker någonting samtidigt som jag redovisar att Migrationsöverdomstolen har gett prövningstillstånd i ett mål som rör en av de aspekter som Christina Höj Larsen själv har tagit upp i sin interpellation. Jag vet inte riktigt hur man får ihop detta.

Jag konstaterar i alla fall att Migrationsöverdomstolen i samband med prövningstillståndet uttryckligen har hänvisat till Europadomstolens dom. Utan att ge mig in på några som helst rättstillämpningsfrågor kan jag ändå dra slutsatsen här i dag att Migrationsöverdomstolen anser att rättstillämpningen i detta avseende behöver klarläggas och att Europadomstolens dom är relevant att överväga i detta sammanhang.

Migrationsverket avser också, enligt vad jag är upplyst om, att göra en uppföljning av Migrationsöverdomstolens kommande dom. Jag har också nåtts av beskedet att Migrationsverket under loppet av 2011 kommer att ha en konferens som tar upp frågan om utredningar vid tortyrskador. Det kan jag se som en konsekvens av Europadomstolens dom och mot bakgrund av den svåra bedömning som måste göras av de individuella omständigheterna i varje enskilt ärende. Men den bedömningen ska göras av de instanser som riksdagen har bestämt ska göra den. Det är alltså Migrationsverket och domstolarna, och jag har fullt förtroende för att de tillsammans med Migrationsöverdomstolen som praxisbildande förmår att göra en rättssäker prövning. I det ingår att beakta Europakommissionens krav och ta hänsyn till Europadomstolens domar. Jag anser att detta sker precis i den anda som riksdagen vill att saker och ting ska ske.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.52 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

8 § Svar på interpellation 2010/11:192 om barn som berörs av vräkning

Anf. 64 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Monica Green har frågat mig dels vad jag avser att göra för att fler bostäder ska byggas, dels vad jag i övrigt avser att göra på mitt ansvarsområde för att hindra att barn och vuxna vräks.

Monica Greens verklighetsbeskrivning är korrekt när det gäller den knappt 3-procentiga ökningen av antalet vräkningar åren 2009–2010. Vad Monica Green däremot inte berättar, och som är värt att notera, är att antalet vräkningar har minskat med 38 procent sedan år 2000 och med 21 procent sedan år 2005.

För att inte förringa det intensiva och viktiga arbete som myndigheter och kommuner har bedrivit de senaste åren för att minska antalet vräkningar, bland annat inom ramen för regeringens hemlöshetsstrategi, är det viktigt att använda sig av detta längre perspektiv när man beskriver utvecklingen samt att därutöver, som även kronofogden gör när den nya statistiken beskrivs, poängtera att utvecklingen det senaste året trots allt är en utveckling som ser bättre ut än vad som kunde befaras i spåren av finanskrisen.

Därmed inte sagt att det inte behövs ytterligare åtgärder för att förhindra vräkningar, särskilt sådana som berör barn. Varje barn som berörs av vräkning är ett barn för mycket. I maj 2010 inrättades en arbetsgrupp, knuten till Socialdepartementet med Maria Larsson som ansvarig minister, med uppgift att analysera orsakerna till att barn fortfarande berörs av vräkning samt varför det finns så anmärkningsvärt stora variationer mellan kommunerna när det gäller antalet barn som berörs. Detta faktum tyder på att det finns möjligheter för kommunerna att välja effektiva arbetssätt och att det också ger resultat.

När det gäller bostadsbyggandet kan bygg- och bostadsföretagen antligen, efter år av subventioner och snedvridningar, agera på en marknad med långsiktiga spelregler, vilket är en förutsättning för ett över tiden högt bostadsbyggande. I motsats till den skrämselfpropaganda som representanter för oppositionen förde fram när bostadssubventionerna avvecklades kan man nu se att byggandet ordentligt tar fart. Boverkets prognoser tyder på att 28 000 bostäder kommer att börja byggas under år 2011 medan kommunerna själva tror på en ännu kraftigare utveckling.

Trots dessa siffror behöver vi bygga mer i Sverige. Ett ökat bostadsbyggande är en prioriterad fråga för mig som bostadsminister. Jag har därför för avsikt att noga undersöka förutsättningarna för att ännu fler bostäder ska kunna byggas. I detta sammanhang är det dock viktigt att understryka att bostadsbyggandet inte har ett värde i sig utan att bostäder bör byggas där det finns behov och där bostadsbrist råder. Vi ska således bygga på rätt ställen i Sverige.

Vi bör samtidigt komma ihåg att flera reformer nyligen har sjösatts som kommer att påverka bostadsbyggandet men som behöver tid för att få effekt, bland annat en ny lagstiftning för allmännyttan, reformerade hyressättningsregler och en ny plan- och bygglagstiftning från och med den 2 maj. Dessa reformer måste följas upp och utvärderas noga. Jag är dock övertygad om att de på sikt kommer att påverka både bostadsbyggandet och bostadsförsörjningen i positiv riktning.

Herr talman! Jag vill tacka bostadsministern så mycket för svaret.

Att jag har skrivit denna interpellation beror på att Sverige slits isär. Det finns en stor grupp som har det relativt bra, som har fått det bra med tanke på att de fått skattesänkningar, ROT-avdrag och RUT-avdrag. De har fått mycket hjälp av den borgerliga regeringen.

Tyvärr ökar klyftorna. Det finns en liten grupp som den borgerliga regeringen har valt att lämna bakom sig, nämligen de fattigaste och mest utsatta i samhället. Sjuka och arbetslösa ska göras fattiga – det ingår i den borgerliga regeringens politik – för då blir man både frisk och hittar ett jobb.

Vi socialdemokrater står för en annan politik. Vi har en jobblinje som går ut på att man *inte* ska behöva gå från hus och hem bara för att man förlorar arbetet eller blir sjuk. Vår jobblinje går också ut på utbildning.

Nu har vi en mycket hög arbetslöshet. Långtidsarbetslösheten har bitit sig fast, och ungdomsarbetslösheten är hög. Många unga har otrygga anställningar och kan därför inte skaffa sig en bostad. Också av ett annat skäl kan de inte skaffa sig en bostad: Det saknas bostäder.

De här unga människorna tenderar att bo hemma allt längre och har inga möjligheter att ta sig ur sin situation. De får ingen ekonomisk trygghet och kan inte skaffa sig en bostad. Det är den ena gruppen som jag tycker att bostadsministern framöver borde tänka på. Den andra gruppen gäller dem som jag särskilt skriver om i min interpellation, nämligen de barn som drabbats av vräkning. Jag vet att Maria Larsson har ansvaret för den frågan, men det här kommer ändå in på Attefalls ansvarsområde eftersom han är bostadsminister.

Barn ska ju inte vräkas. Men barn vräks därför att deras föräldrar befinner sig i en utsatt situation på grund av att ni har försvårat det för dem. De här föräldrarna har inget arbete och har fått en sämre ersättning, eller också är de sjuka och har av det skälet fått en sämre ersättning. Många lever i ett så kallat utanförskap. Utanförskapet har ökat med 70 000 personer under er tid vid regeringsmakten.

Det här är ingen bra utveckling. Man kan skylla på sossarna – det brukar ni göra – eller på den internationella finanskrisen. I alla fall är det ni, oavsett vems fel det är, som just nu styr. Det är ni som borde ta initiativ till att fler bostäder byggs.

I dag har vi i finansutskottet haft en utfrågning med bland annat Anders Borg. På frågan om han tänker vara med och stimulera fram fler bostäder svarade han: Nej, för det kan trissa upp inflationen. Anders Borg gav också exempel på att risken för en ekonomisk krasch framöver är stor i länder där det byggs väldigt mycket. Alltså var svaret från Borg ett nej.

Attefall säger att fler bostäder nu byggs. Det är väl vackert så, men det gäller mest småhus och villor. Vad som behöver byggas är ungdomsbostäder eller kanske rättare sagt bostäder som unga människor har råd att bo i. Det behöver byggas fler bostäder både för beskrivna barnfamiljer så att de har råd att bo och för de unga som ska skaffa sig sin första lägenhet.

Tyvärr har Attefall bara lämnat detta till marknaden. Han säger: Ger vi bara rätt spelregler kommer marknaden att bygga. Jag tror inte på den politiken. Både ute i kommunerna runt om i landet och i storstäderna

visar det sig i praktiken att vi har en stor bostadsbrist. Så här kan vi inte ha det, Attefall! Det måste finnas en möjlighet för unga människor att flytta hemifrån, och vi måste få ett slut på att barn vräks.

Anf. 66 KATARINA KÖHLER (S):

Herr talman! Lite grann vill jag haka på det Monica Green sagt i sitt inlägg och det bostadsministern sagt om att fler bostäder ska byggas där det behövs.

Jag tycker att bostadsbyggandet är en fråga för oss i politiken. Vi ska ha ansvaret för den frågan. Det är inte bra att vi avpolitiserar bostadsfrågorna så som skett under de senaste åren.

Vi talar om att bygga där det behövs. I dag finns det många områden i landet där det verkligen behöver byggas bostäder. Det gäller inte bara storstäderna utan stora delar av landet.

Jag bor i övre Norrland, i en region där kommuner har svårt att få fram arbetskraft därför att det inte finns bostäder.

Låt oss se på de gamla gruvområdena som expanderar: Kiruna, Gällivare, Pajala, Svappavaara, Luleå. Jag kan räkna upp en mängd städer där det naturligtvis finns alldeles för få bostäder och för få hyresrätter för att få i gång arbetsmarknaden och omflyttningen av människor. Vi vill att människor ska flytta dit det finns jobb, men om det inte finns bostäder kan de inte flytta.

Det är en viktig fråga som Monica Green tar upp. Frågan blir viktig om den kopplas till barnfattigdom, människors svårigheter och att barn blir lidande. Regeringen måste ta ett större ansvar i frågorna.

Anf. 67 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag bortser från valrörelseretoriken från Monica Greens sida. Den är tramsig med påståenden om att vi är illvilliga. Låt oss i stället diskutera ett seriöst problem, det vill säga vräkningar. Vi kan konstatera att vi har haft en utveckling med alliansregeringen där det har blivit färre vräkningar och antalet berörda barn har minskat. Detta har skett trots en finanskris med den arbetslöshet som alltid kommer vid den typen av kriser.

Vi har under Maria Larssons ledning jobbat intensivt med en hemlöshetsstrategi och mot vräkningar. Det är ett pågående arbete som måste intensifieras. Det är ett viktigt arbete. Jag påstår att vi är aktiva på området och redan har nått en del resultat, men vi har självklart mycket kvar att göra.

Investeringar i bostadssektorn är en fråga om långsiktiga investeringar. Man har sedan 1993 i Sverige byggt hälften så många bostäder som våra nordiska grannländer. De har inte haft subventioner på det sätt som man i Sverige har prövat på under ett antal år. Vi kan inte se något statistiskt samband så att de subventioner som Socialdemokraterna införde ökade bostadsbyggandet jämfört med andra länder. Byggandet följde samma konjunkturförlopp.

Tvärtom finns det mycket som tyder på att den socialdemokratiska subventionspolitiken snarare snedvred konkurrensen, skapade en kortsiktig planeringshorisont och inte skapade de goda förutsättningarna för långsiktigt rimligt bostadsbyggande.

Mitt arbete handlar inte om att vara passiv – tvärtom. Jag jobbar oerhört mycket för att skapa en bra plan- och bygglagstiftning, en bra hantering av plan- och bygglagsärenden, att ta fram mark och försöka korta tidsprocesser i hanteringen. Det handlar om regelverken. De både för-dyrar och försenar. Tid är pengar i byggbranschen. Det handlar om konkurrensen på byggmarknaden. Det handlar om att jobba för att stärka hyresrättens ställning. Ett utredningsarbete ska dras i gång, och vi håller på med andra åtgärder. Det handlar också om kommunernas roll i sammanhanget. Det här handlar självklart också om att påverka kommunernas agerande och se till att vi behandlar kraven på byggandet på ett likvärdigt sätt så att det blir låga kostnader. Vi måste jobba aktivt för att skapa riktiga och viktiga regelverk för långsiktighet på byggmarknaden. Det är det som leder till resultat.

Låt mig också ge besked om hur bostadsbyggandet ser ut just nu. Under 2010 påbörjades byggandet av 24 900 lägenheter. 7 850 av dem var i småhus. 17 000 var i flerfamiljshus, och 48 procent av dem var hyresrätter. Påstå inte att det mest byggs villor. De flesta är flerbostadshus, och ungefär hälften av dem är hyresrätter. Det är för låg nivå, men det är inte så att det byggs bara en enda form av bostad. Samtidigt vet vi också att hyresrättens ställning behöver stärkas, inte minst ser vi att hyresrätten i långa loppet tar stryk gentemot bostadsrätten i fråga om val av investeringar.

Arbetet mot vräkningar pågår. Vi har kommit en bit på vägen. Vi har kommit längre än vad den förra socialdemokratiska regeringen gjorde, men vi har självklart mer att göra. Nu ökar bostadsbyggandet. Min utmaning är att se till att kurvan som går rakt uppåt fortsätter uppåt och ligger kvar på en hög nivå under en följd av år. Det är bara så vi kan lösa problemen med bostadsbristen.

Anf. 68 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är klart att bostadsministern kan kalla det för trams att de sjuka har fått det svårare, att de arbetslösa får sämre möjligheter, att de låses in i fas 3-åtgärder där de måste jobba gratis utan att de kan komma ur situationen. Det är klart att bostadsministern kan kalla det trams. För många människor är det verklighet i dag. Det är människor som i dag är utsatta för större fattigdom än vad de har upplevt tidigare eftersom de får lägre ersättningar. De sorteras ut ur den så kallade rehabiliteringskedjan från Försäkringskassan – en utsorteringskedja eftersom den inte innehåller någon rehabilitering.

Detta innebär i praktiken att fler människor får det tuffare att betala sin hyra, får det svårare att skaffa en större lägenhet eller över huvud taget skaffa en lägenhet. Eftersom regeringen har valt att satsa på att medelklassen får det bättre och bättre och väljer att lämna de mest utsatta bakom sig blir konsekvensen sådan.

Nu säger Attefall att han gör allt i sin makt för att det ändå ska byggas mer. Det hjälper tydligen inte. Det byggs alldeles för lite. Det är bostadsbrist. Det är för dyrt för ungdomar att flytta hemifrån. Där det byggs är det alldeles för dyrt.

Attefall säger att byggandet är en kommunal angelägenhet. Till viss del håller jag med om det. Jag har väckt en motion hemma i Skövde om att öka bostadsbyggandet så att unga människor kan bo utan för dyr hyra.

Ofta blir argumentet att det inte går att förbilliga bostadsbyggandet. Det är dyrt av det och det skälet. Det vore bra om vi kunde hjälpas åt att övertyga dem som ska bygga att bygga där det råder bostadsbrist och att det blir fråga om billigare bostäder. Jag välkomnar varmt om Attefall lyckas.

Rädda Barnen har skrivit en rapport om fattiga och utsatta barn som vräks och om barnfattigdomen i Sverige. Rapporten visar att i slutet av 2008 levde 11,5 procent av barnen i Sverige i fattigdom, det vill säga 220 000 barn. De skriver i rapporten att det är de mest utsatta barnen som ibland också saknar bostad. De barn vars föräldrar har det så svårt blir utsatta för vräkning.

Precis som Stefan Attefall säger är varje barn som vräks ett stort misslyckande. I så fall har den borgerliga politiken misslyckats eftersom barn vräks i dag och de inte tas om hand på ett bra sätt.

Om jag vore bostadsminister i en borgerlig regering skulle jag inte vara nöjd. Jag skulle försöka övertyga Anders Borg om att det behövs ytterligare stimulanser till att bygga och sätta fart på bostadsbyggandet. Jag skulle försöka se till att barn och unga kan bo i en bra bostad. Det önskar jag att Stefan Attefall också gjorde.

Anf. 69 KATARINA KÖHLER (S):

Herr talman! Jag vill verkligen betona att det inte känns bra när bostadsministern får det att låta som att andelen vräkt barn har blivit färre. Det är jättebra – men barn blir vräkta. I vårt land borde inte barn bli vräkta. Det känns fortfarande långt ifrån bra.

Jag blev glad när bostadsministern sade att hyresrättens ställning måste stärkas och att bostadsministern vill jobba för detta. Tyvärr verkar inte hela regeringen tycka som bostadsministern. Jag hoppas att ministern lyckas övertyga resten av regeringen om att det är en bra väg att gå. Andelen hyresrätter krymper i dag. Behovet ökar alltmer, inte bara i storstäderna utan även ute i landet. Det här måste vi vara med och ta ansvar för.

Anf. 70 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag kan säga till Katarina Köhler att antalet hyresrätter inte minskar. Däremot kan man önska att det skulle kunna byggas fler – det är helt riktigt.

Jag tror också att det är riktigt, som Katarina Köhler påpekade i sitt förra inlägg, att vi har stora utmaningar lokalt. Vi har det i Stockholmsregionen men också i den typ av orter, exempelvis Pajala, där man har en framtidstro på grund av gruvnäringens expansion och behöver få fram nya bostäder. Det pågår också ett arbete i Regeringskansliet för att se hur man kan stötta den utvecklingen. Jag vet att länsstyrelsen också jobbar för att stötta exempelvis Pajala kommun i deras arbete.

Det är ändå viktigt att konstatera några saker om antalet vräkt barn. Först och främst kan jag upprepa att antalet har minskat. Vi har haft en hemlöshetsstrategi, och i mars kommer en rapport till Maria Larsson som är ansvarig för de här frågorna om hur man ska gå vidare i det arbetet.

Men notera också när det gäller antalet vräkt barn att man började mäta detta först 2008, alltså under alliansregeringen. Tidigare mätte man inte ens hur många barn som blev vräkta. Jag kan önska att den förra socialdemokratiska regeringen hade haft ett sådant engagemang att man

ville mäta och följa upp det noggrant. 716 barn vräktes högkonjunkturåret 2008. Sedan har vi haft en finanskris med allt vad det innebär, och i dag är det 632 barn. Det är 632 för många, men det är färre än tidigare. Vi måste fortsätta det arbetet. Jag vill gärna understryka vikten av att vi hittar metoder för att minska risken för att ett enda barn blir vräkt.

När det sedan gäller bostadsbyggandet generellt har vi ett omfattande arbete för att, just som jag sade, skapa tydliga, långsiktiga spelregler. Låt mig ge ett exempel eftersom Monica Green kommer från Skövde.

Jag var med och invigde ett nytt hyreshusprojekt i Skövde med över 200 lägenheter. Tiden från beslutet i fullmäktige till dess att detaljplanen var fastställd av regeringen efter överklagande var ungefär ett år. Det innebar 5 miljoner i fördyrade kostnader för projektet.

Här ser vi problematiken: Ju längre tid handläggningen tar att få alla papper på plats, desto mer pengar kostar det. Å andra sidan har vi en rättssäkerhetsaspekt, att man verkligen ska kunna få sin sak prövad. Den här processen tog hyfsat lagom tid. Det finns tyvärr exempel på att det har tagit längre tid, och det finns exempel på att det har gått snabbare. Men det blev 5 miljoner i ökade kostnader, som självklart drabbar hyresgästerna. Ändå vet jag att just Skövdeprojektet hade relativt låga produktionskostnader jämfört med många andra.

Det finns mer att lära av Skövdeexemplet, som jag själv var med och invigde.

Vi anklagas för att inte bry oss om människor som har små omständigheter, men kom ihåg: Det handlar om att satsa på att skapa jobb. Det är grunden för all fördelningspolitik. Förutsättningen för att människor ska kunna stå på egna ben och försörja sig och sina närmaste är att man har jobb. Här ligger också jobbskatteavdraget, den största procentuella sänkningen för dem med de lägsta inkomsterna. Exempelvis undersköterskan får en betydligt större procentuell skattesänkning än vad läkaren får. Vi har höjt flerbarnstilläggen. Vi kommer vid årsskiftet att höja bostadsbidragets barnandel, så att det blir rejäla tillskott för dem som har flera barn och exempelvis är ensamstående och beroende av bostadsbidraget.

Det görs en hel del insatser, och självklart måste mer göras för att vi ska se till att skapa bra förutsättningar för människor att efterfråga de bostäder som finns men också att allmänt sett klara sin försörjning.

Steg för steg ska vi lägga långsiktigt goda spelregler för att få bostadsbyggandet, som nu ökar kraftigt, att fortsätta uppåt och ligga kvar på en hög nivå under en lång följd av år. Vi ska inte göra om misstaget som har skett efter 1993 då vi har byggt så lite jämfört med alla våra jämförbara länder.

Anf. 71 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag minns att Stefan Attefall nyligen var i Skövde och invigde ett projekt där. Det är bra att vi bygger – och jag har drivit på det – men det är inte tillräckligt bra. Det finns många unga människor, även i Skövde, som inte har råd att flytta hemifrån utan får bo kvar hemma hos sina föräldrar för att de inte kan skaffa bostad.

Marknadshyror löser inte problemet, och att ombilda från hyresrätter till bostadsrätter eller ägarlägenheter löser inte heller problemet. Det

handlar om att bygga fler bostäder och bygga på ett sådant sätt att det är möjligt för unga att flytta hemifrån.

Vi måste samarbeta för att få bort bostadsbristen, för det är bostadsbrist i väldigt många delar av landet. Stefan Attefall hänvisar till att det har varit ekonomisk kris och att byggandet gått ned men att det går upp igen nu. Visst är det så att det går upp igen efter att ha stått helt still, för det finns alltid en efterfrågan. Men det är inte tillräckligt bra.

Jag skulle inte vara så nöjd som Stefan Attefall är om jag hade varit bostadsminister. Jag skulle ha gjort betydligt mer, bland annat försökt övertyga Anders Borg om att det behövs stimulanser för att öka bostadsbyggandet – han säger ju i dag att det inte kommer att bli några stimulanser.

Jag vill återkomma till Rädda Barnen, som kräver en konkret handlingsplan med tydliga mål för att bekämpa och förebygga barnfattigdom: I den här handlingsplanen måste särskilt belysas de mest utsatta barnen, däribland barn som saknar bostad. Jag vill framföra det från Rädda Barnen.

Jag vill också uppmana Stefan Attefall att vara än mer aktiv i de här frågorna.

Anf. 72 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag tackar för uppmaningen. Jag lovar att jag ska vara aktiv i bostadsfrågorna. Jag uppmanar också Monica Green att gärna interpellera Maria Larsson just när det gäller mer specifikt hemlöshet, vräkningar och barnfattigdom, som är hennes ansvarsområden. Jag tror att Monica Green kan få goda svar på sina frågor i en sådan diskussion.

Det är viktigt att komma ihåg att systemfelet med bostadspolitiken i Sverige är, som jag nämnde tidigare, att vi har byggt så få lägenheter per invånare jämfört med andra länder. Ett annat mått på detta är att vi investerar i bostadssektorn i Sverige mindre än hälften av vad OECD-genomsnittet gör. Vi har alltså underinvesterat i bostadssektorn under en lång följd av år.

Då måste man fråga sig på djupet: Vad beror det här på? Vad är systemfelet i svensk bostadspolitik? Jag tror att ett problem har varit kortsiktighet och osäkerhet om spelreglerna. Självklart påverkas det här av makroekonomiska faktorer som ränteläge och liknande saker. Men jag tror också att det handlar om att de stimulanser som har präglat politiken tidigare, som Socialdemokraterna anförde och fortfarande verkar vara förälskade i, bidrog till problemet.

Låt mig bara ge ett exempel. I Socialdemokraternas budgetförslag inför valet hade de 500 miljoner kronor i subventioner för att bygga hyresbostäder. Om man följer de tidigare exempel som Socialdemokraterna har haft i regeringsställning skulle det räcka till 4 000 hyresrätter. I dag byggs det ungefär dubbelt så många hyresrätter. Vad skulle hända om vi i dag sade att vi ska anslå 500 miljoner, som Socialdemokraterna föreslog i budgetdebatten före jul? Jo, då skulle alla stanna av och vänta på att få bidraget. Vad skulle hända med de 8 000 lägenheter som byggs i dag? Skulle de avvakta detta? Skulle pengarna räcka till dem? Då skapar man helt andra spelregler. Man skapar en osäkerhet om vad som gäller, och alla börjar lurpassa efter bidrag, olika subventioner och detaljregler som styr bidragen. Det är totalt fel slags politik.

I stället måste vi se till att minska regelkrångel, skapa goda förutsättningar för plan- och bygglag, för detaljplaner och för långsiktigt högre bostadsbyggande. På den vägen kommer jag att arbeta.

Prot. 2010/11:64
1 mars

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2010/11:69 till miljö- och jordbruksutskottet

2010/11:71 till finansutskottet

2010/11:73 till näringsutskottet

2010/11:76 till justitieutskottet

Skrivelser

2010/11:74 till näringsutskottet

2010/11:103 till konstitutionsutskottet

Redogörelser

2010/11:RR1 till finansutskottet

2010/11:RJ1 till utbildningsutskottet

2010/11:RS2 till konstitutionsutskottet

2010/11:RR2 till finansutskottet

2010/11:RR3 till utbildningsutskottet

Motioner

2010/11:C6 och C7 till civilutskottet

EU-dokument

KOM(2011)79 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 22 april*.

10 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM76 Omnibus2-direktivet *KOM(2011)8* till finansutskottet

11 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Civilutskottets betänkande 2010/11:CU12

Socialutskottets betänkande 2010/11:SoU7

Utbildningsutskottets betänkanden 2010/11:UbU6 och UbU5
Finansutskottets betänkanden 2010/11:FiU45, FiU16, FiU30 och FiU31
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11:MJU11
Justitieutskottets betänkanden 2010/11:JuU9 och JuU12
Utrikesutskottets utlåtande 2010/11:UU11
Utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU13

12 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
2010/11:72 Genomförande av FN:s vapenkontroll

Utbildningsutskottets betänkande
2010/11:UbU13 Fördjupad samverkan inom forskning, utbildning och
innovation – hållbar energi

Konstitutionsutskottets betänkanden
2010/11:KU14 En reformerad budgetlag
2010/11:KU23 Offentlig förvaltning
2010/11:KU25 Allmänna helgdagar m.m.

Försvarsutskottets betänkande
2010/11:FöU3 Årlig rapport om signalspaning för 2010

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2010/11:MJU12 Klimatpolitik m.m.

Miljö- och jordbruksutskottets utlåtande
2010/11:MJU21 Utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen
m.m. – en samlad marknadsordning

Civilutskottets betänkanden
2010/11:CU15 Associationsrättsliga frågor m.m.
2010/11:CU17 Naturresursfrågor och vattenrätt

13 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställts

den 28 februari

2010/11:240 E20 som fyrfältsväg genom Skaraborg
av *Monica Green* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 8 mars.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 28 februari

2010/11:337 Redovisning av bonusar

av *Gustav Fridolin* (MP)

till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:338 Socialförsäkringsförmåner under graviditet

av *Gunvor G Ericson* (MP)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 mars.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 1 mars

2010/11:302 Det kommunala vetot för vindkraft

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:313 Stora hyreshöjningar

av *Marie Nordén* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:317 Framtida regioner

av *Peter Hultqvist* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:323 Växjö Värnamo Biomassa Gasification Centre, VVBGC

av *Carina Hägg* (S)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:324 Möjligheter till forskning inom Öresundsregionen

av *Luciano Astudillo* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2010/11:325 Svenska kraftnäts agerande gällande utbyte av en 200-kilovoltsluftledning genom Östergötland

av *Johan Löfstrand* (S)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 mars.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 15.52 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

1 § Svar på interpellation 2010/11:211 om utebliven skolgång.....	1
Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	1
Anf. 2 GUNILLA SVANTORP (S)	2
Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	3
Anf. 4 GUNILLA SVANTORP (S)	3
Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	4
Anf. 6 GUNILLA SVANTORP (S)	5
Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	6
2 § Svar på interpellation 2010/11:224 om de ekonomiska konsekvenserna av Gy 11	6
Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	6
Anf. 9 MIKAEL DAMBERG (S)	7
Anf. 10 ROGER HADDAD (FP)	8
Anf. 11 EVA-LENA JANSSON (S)	9
Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	10
Anf. 13 MIKAEL DAMBERG (S)	11
Anf. 14 ROGER HADDAD (FP)	12
Anf. 15 EVA-LENA JANSSON (S)	13
Anf. 16 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	13
Anf. 17 MIKAEL DAMBERG (S)	14
Anf. 18 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	15
3 § Svar på interpellation 2010/11:166 om gruvindustrin som utvecklingskraft.....	15
Anf. 19 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	15
Anf. 20 SVEN-ERIK BUCHT (S)	16
Anf. 21 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	17
Anf. 22 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	18
Anf. 23 SVEN-ERIK BUCHT (S)	19
Anf. 24 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	20
Anf. 25 ISAK FROM (S)	20
Anf. 26 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	21
Anf. 27 SVEN-ERIK BUCHT (S)	22
Anf. 28 ISAK FROM (S)	23
Anf. 29 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	23
4 § Svar på interpellation 2010/11:222 om subventioner till ny kärnkraft.....	24
Anf. 30 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	24
Anf. 31 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	24
Anf. 32 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	25

Anf. 33 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	25
Anf. 34 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	26
Anf. 35 KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	26
Anf. 36 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	27
5 § Svar på interpellation 2010/11:168 om framförhållning vid införandet av nya förmånsregler	28
Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (M)	28
Anf. 38 LARS JOHANSSON (S)	28
Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M)	29
Anf. 40 LARS JOHANSSON (S)	29
Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (M)	30
Anf. 42 LARS JOHANSSON (S)	30
Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M)	31
6 § Svar på interpellation 2010/11:200 om ökad fattigdom	32
Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (M)	32
Anf. 45 MONICA GREEN (S)	32
Anf. 46 JOHNNY MUNKHAMMAR (M)	33
Anf. 47 PETER PERSSON (S)	35
Anf. 48 Finansminister ANDERS BORG (M)	35
Anf. 49 MONICA GREEN (S)	36
Anf. 50 JOHNNY MUNKHAMMAR (M)	38
Anf. 51 PETER PERSSON (S)	38
Anf. 52 ISAK FROM (S)	39
Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (M)	39
Anf. 54 MONICA GREEN (S)	40
Anf. 55 ISAK FROM (S)	41
Anf. 56 Finansminister ANDERS BORG (M)	41
7 § Svar på interpellation 2010/11:204 om Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och Sveriges agerande i fråga om asylprocessen	42
Anf. 57 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	42
Anf. 58 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	42
Anf. 59 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	43
Anf. 60 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	44
Anf. 61 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	45
Anf. 62 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	46
Anf. 63 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	47
Ajournering	47
Återupptagna förhandlingar	47
8 § Svar på interpellation 2010/11:192 om barn som berörs av vräkning	48
Anf. 64 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	48
Anf. 65 MONICA GREEN (S)	49
Anf. 66 KATARINA KÖHLER (S)	50
Anf. 67 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	50
Anf. 68 MONICA GREEN (S)	51

Anf. 69 KATARINA KÖHLER (S).....	52	Prot. 2010/11:64
Anf. 70 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	52	1 mars
Anf. 71 MONICA GREEN (S).....	53	
Anf. 72 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	54	
9 § Hänvisning av ärenden till utskott	55	
10 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	55	
11 § Förnyad bordläggning.....	55	
12 § Bordläggning.....	56	
13 § Anmälan om interpellation	56	
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	57	
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	57	
16 § Kammaren åtskildes kl. 18.28.....	58	

